Став странаясса пролетарийяс, ӧтувтчӧй!

ЮГЫД ТУЙ

ЛЭДЗӦНЫ КПСС КОМИ ОБКОМ, КОМИ АССР-са ВЕРХОВНӦЙ СӦВЕТ
ДА КОМИ АССР-са МИНИСТРЪЯСЛӦН СӦВЕТ

1990 вося
июнь 16 лун
СУБӦТА

№ 71 (14455)

ГАЗЕТ ПЕТӦ
1918 ВОСЯНЬ.

Доныс 3 кӧп.

● КПСС ОБКОМЫН

КЫСКӦМА КЫВ КУТӦМӦ

Партия обкомлӧн бюро аслас заседание вылын видлаліс «КПСС-са членъяс А. И. Зерюнов да В. Д. Лазеба ёртъясӧн партийнӧй этикалысь нормаяс, легковӧй автомобильяс юклан да вузалан пӧрадок торкӧм йылысь» вопрос.

Партийнӧй комиссия тӧдмасис народнӧй контроль республиканскӧй комитетлӧн, КПСС Сыктывкарскӧй горкомлӧн материалъясӧн, «Красное знамя» газетын да мукӧд массӧвӧй информация средствоясын йӧзӧдӧм гижӧдъясӧн, а сідзжӧ уджалысь йӧзсянь норасьӧмъясӧн.

Тӧдмалӧма, мый Зерюнов ёрт, кор вӧлі Коми АССР-ысь Министръяслӧн Сӧветса председательӧс вежысьӧн, да Лазеба ёрт, кодi бӧръя кадӧдз уджаліс торговляса министрӧн, ёна торкалісны пӧрадок да правилӧяс ӧткымын веськӧдлысьяслы легковӧй автомобильяс юклігӧн да вузалігӧн.

Таысь на унджык, Зерюнов ёрт эз пыдди пукты партийнӧй этикалысь нормаяс, вежавидзтӧг, кывъяссӧ подулавтӧг сьӧдӧдіс-пиняліс ӧткымын коммунист - веськӧдлысьӧс. Министрӧн уджалігӧн Лазеба ёрт омӧля видзӧдіс минторглӧн аппаратса да торговӧй организацияяслӧн удж бӧрся. Та вӧсна торговляса ӧткымын уджалысь торкис правилӧяс шоча овлысь тӧвар вузалігӧн да ньӧбигӧн. Ачыс министрыс ньӧбис некутшӧм ӧчередьтӧг «Волга» автомобиль.

Обкомлӧн бюро кыскис коммунист - веськӧдлысьясӧс партийнӧй кыв кутӧмӧ.

Партийнӧй этикалысь нормаяссӧ торкӧмысь, лёк ногӧн асьсӧ кутӧмысь да легковӧй автомобильяс юклігӧн пӧрадок торкӧмысь республикаысь Министръяслӧн Сӧветса председательӧс вӧвлӧм вежысь, КПСС-са член А. И. Зерюновлы сетӧма учётнӧй карточкаӧ пасйӧмӧн стрӧг выговор.

КПСС-са член В. Д. Лазебалы сетӧма стрӧг выговор.

КПСС обкомса пресс-центр.

СО И ПУКСИС ГОЖӦМ...

Снимокыс **В. Ячменевлӧн.**

КЫЛАМ-Ӧ ПАРМАЛЫСЬ ДОЙСӦ

НЕВАЖӦН КОСЛАНЫН ВОЛІ МИТИНГ, кытчӧ воліс район пасьталаысь витсё сайӧ морт. Котыртіс сійӧс вӧр-ва видзан районнӧй общество. Йӧз чукӧртчылісны Удорскӧй райисполком керка дорӧ. Митингсӧ восьтігӧн вӧр-ва видзан обществоысь районнӧй комитетса председательӧс вежысь М. Ф. Логинов пасйис, мый кольӧм во Удораса олысьяс сувтісны районын АЭС стрӧитӧмлы паныд. Но эм нӧшта ӧти ыджыд мог — чинтыны удорскӧй пармаын вӧр лэдзӧм, дугдыны таргайтны районса озырлун.

Онi во чӧжӧн танi keралӧны 7 миллион гӧгӧр кубометр вӧр. Джынсьыс унджыксӧ пӧрӧдӧ «Мезеньлес» объединение. Вонс кад кырымавны болгаракӧд выль соглашение. Районнӧй газетын йӧзӧдӧма сылысь проект, кодӧс вӧзйӧ СССР-са вӧр промышленность министерство.

Медводз кыв корис народнӧй депутатъяслӧн Важгорт сиктсӧветса председатель Д. Д. Бушенев. Сійӧ шуис, мый сиввыд петӧ, кор аддзан, кыдзи жугӧдӧны Удораса парма. Вӧр лэдзысьяс чирсӧны ставсӧ, мый сюрӧ ки уланыс, весиг ю бокъясысь пуяссӧ кералӧны. Оз кӧсйыны кольны ва видзан визьӧгъяс. Тадзитӧ парма пыдди кольӧ куш места, тундра. Парма дорйӧм йылысь сёрниыс кыптылӧ уна совещание вылын, тшӧтш и районса газет лист бокъясын. Но ставыс ӧнӧдз кольӧ куш больгӧмӧн, делӧ вылас пӧшти нинӧм оз вӧчсьы.

Сьӧлӧмӧдз йиджан кывъясӧн сёрнитіс и Косланысь войнаса да уджвывса ветеран Н. С. Патраков. Сійӧ висьталіс, мый минлеспром да вӧр лэдзысьяс пыдди оз пуктыны коми йӧзлысь майшасьӧмсӧ, могъяссӧ, дзикӧдз куштісны коми вӧралысьяслысь угоддьӧяс. Сійӧ корис гижны чукӧртчӧм йӧз нимсянь РСФСР-са Верховнӧй Сӧветӧ сылӧн председатель Борис Николаевич Ельцин ним вылӧ восьса письмӧ, мед дорйисны СССР-са вӧр промышленность министерстволӧн ыджыдалӧмысь.

Болгариякӧд соглашениелы паныд сувтіс райсӧветса депутат, «Чернутьевскӧй» совхозысь профкомса председатель А. В. Логинов. Сійӧ шуис, мый партия райком век на оз кӧсйы лыддьысьны Удораса йӧзкӧд, мырдӧн тшӧктӧ кырымавны болгаракӧд соглашение, кодi некутшӧм пӧльза районлы оз вай. Пысса сиктса олысьяс нимсянь А. В. Логинов шыӧдчис мукӧд депутатъяс дорӧ, кодъяс участвуйтісны митингын, мед киритны соглашениелысь проектсӧ.

Косланса олысь П. И. Палкин казьтыштіс, кыдзи уджавлісны вӧрын коми войтыр важӧн. Пӧрӧдчӧм бӧрын ув ни чаг эз кольлыны идравтӧг, а öнi мый вӧчсьӧ? Керасъясті муныштӧ он лысьт, мед кокыд эз чег.

КПСС райкомса первой секретарь Р. П. Денисов пасйис, мый мыжыс, дерт, тайӧ лоӧмторъяссьыс эм и райкомса вӧвлӧм уджалысьяслӧн. Некод на пиысь эз смелмӧдчыв панны тайӧ сёрнисӧ. Öнi делӧыс вежсьӧ. Бӧръя воясӧ чинӧ вӧр лэдзӧм, но дзикӧдз дугӧдчыны таысь ӧтпырйӧ оз жӧ позь. Колӧ ӧд думыштлыны, бурджыка-ӧ та бӧрын кутам овны.

Ӧти бӧрся мӧд йӧз босьтлісны кианыс микрофон да пӧся сёрнитісны, медым дугдісны жугӧдны парма. Быдӧн ас ногыс восьтіс сылысь дойяссӧ. Дерт, регыдъя кадӧн найӧс он бурдӧд. Но бурдӧдны быть колӧ. Та йылысь решение лоӧ вынсьӧдӧма райсӧветса народнӧй депутатъяслӧн мӧд сессия вылын, код дорӧ и шыӧдчисны митинг вылӧ чукӧртчылӧм йӧз.

П. БУШЕНЕВ.
Удорскӧй р.

КПСС СЪЕЗДСА ДЕЛЕГАТЪЯС

КПСС XXVIII съездса делегатъяс пӧвстын эм ӧти коми морт. Тайӧ «Выль туйӧд» Удорскӧй районнӧй газетса редактор Н. А. Карпов. Со мый висьталӧ Николай Алексеевич:

— Кор районса партийнӧй организацияяс менӧ вӧзйисны делегатӧ кандидатӧн, то медводз мӧвпышті: а верма-ӧ правдайтны налысь дӧвериесӧ? Артышті ассьым вынъясӧс да шуи: верма. Думайта, быть мыйкӧ вӧча партиянымӧс кризисысь петкӧдӧм, сылысь радъяссӧ ӧтувтӧм могысь.

Ог кӧсйы ошйысьны, но уна парторганизация выдвинитіс менӧ. Сідзкӧ эскӧны, кыдз коммунистлы и газетса редакторлы. Аттьӧ таысь кӧсъя висьтавны «Мезеньлес» объединениеса, госпромхозса, совхозъясса партиецъяслы. Найӧн сетӧм наказъяссӧ и кута пӧртны олӧмӧ.

Дерт, ӧні кызвын коммунистыс виччысьӧ партиялысь съезд. Ӧтияс полігтырйи, мый партияным торъялас группаяс вылӧ. Мӧдъяс, мӧдарӧ, виччысьӧны, мый дзикӧдз киссяс. Та йылысь сёрни пансьыліс и районнӧй газетын. Зілим ӧтувтны коммунистъясӧс, дорйыны налысь интересъяссӧ.

Да и эг сӧмын партиецъяс вӧсна тышкасьӧй. Газетса материалъясӧн кӧсйим кыскыны асланьӧ районса унджык йӧзсӧ. Кутшӧмакӧ тайӧ миянлы удайтчис. Сідз, газетса уджалысьяс медводз сувтісны районын атомнӧй электростанция стрӧитӧмлы паныд. Журналистъяслӧн туйвизьыс тӧдчӧ и вӧр-ва видзӧмын. Ставыс тайӧ лэптӧ газетлысь авторитетсӧ. Удорасаяс пыр тшӧкыдджыка шыӧдчылӧны миян дорӧ, юксьӧны асланыс тӧжд-майшасьӧмъясӧн.

В. ЯЧМЕНЕВЛӦН снимок вылын: КПСС XXVIII съездса делегат Н. А. Карпов.

«ЙӦЗЫС КУТАСНЫ ЭСКЫНЫ»

«Сыктывкарстр о й» трестысь парткомса секретарь В. Л. КОЛМОГОРОВ лоис КПСС XXVIII съездса делегатӧн. Миян корреспондент Д. Антоновский аддзысьліс сыкӧд да корис вочавидзны ӧткымын юалӧм вылӧ.

— Валерий Львович, партиялӧн ӧні зэв сьӧкыд кад. Мый ті мӧвпаланныд сылӧн аскиа лун йылысь?

— Партиялы талун и вбыль сьӧкыд. Но ме эска, мый коммунистъяс сяммасны съезд кежлӧ аддзыны ассьыныс туйвизь, лӧсьӧдны сэтшӧм программа, кодӧ эськӧ лӧсялас став партиецлы и беспартийнӧйлы.

Ме ошка КПСС ЦК-лысь Платформа проектсӧ, кӧть и сэні эм уна тырмытӧмтор. Век жӧ тайӧ документсяньыс пӧльзаыс ыджыд. И бур, мый талун сы кузя мунӧ ӧсь сёрни. Газетъясысь тӧдмалі, быттьӧ пӧ КПСС ЦК-лысь Платформа лӧсьӧдӧм кузя комиссия сэтчӧ пыртӧма гырысь вежсьӧмъяс. Сӧмын ӧтитор абу гӧгӧрвоана, мыйла вылльмӧдӧм бӧрас сійӧс оз йӧздны печатьын. Тайӧс колӧ вӧчны кыдз позьӧ ӧдйӧджык. Сэки коммунистъяслы унатор гӧгӧрвоана лоӧ да найӧ вермасны примитны решение: кольччыны партиян либӧ петны сылӧн радъясысь.

— Апрель-майын, кор вӧлінныд на съездса делегатӧ кандидатӧн, ті волінныд Сыктывкарса уна трудӧвӧй коллективӧ, сёрнитінныд коммунистъяскӧд. Кутшӧм юалӧмъясӧн найӧ ёнджыка шыӧдчылісны?

— Торйӧн уна юалӧны, кыдзи ме видзӧда странаын уна партия чужӧм вылӧ. Кӧть талун абу нин ӧти партия, век жӧ лыддя, мый тайӧ вайӧдас сӧмын государственнӧй да политическӧй власть вӧсна тышӧдз. А тайӧ кежӧдас миянӧс экономическӧй вопросъясысь.

Татшӧмыс миян эм нин. Босьтам Литва. Сэк, кор коммунистъяс юксисны-зыксисны ас костаныс, власть босьтіс «Саюдис». Вермас лоны тадзи и Россияын. Абу на ми дасьӧсь уна партияа система кежлӧ. Тайӧ менам кывкӧртӧд.

Тшӧкыда юасисны и демократическӧй централизм йылысь. Ме сы вӧсна, медым вӧлі дисциплина да пӧрадок. Демократия лӧсялӧ сэні, кӧні мунӧ сёрни, но кор нин примитӧма решение — сійӧс колӧ пӧртны олӧмӧ, а оз больгыны. Критикуйтны пыр кокниджык, а конкретнӧй мӧвп некод оз вӧзйы. Со и артмис, мый ӧні критикуйтам быдтор и быдӧнӧс, а делӧяс оз тыдавны. Быть колӧ лӧсьӧдны дисциплинатӧ.

— Валерий Львович, сёрнисьыныд казялан, мый ті кутчысяннид коммунистическӧй идеалъясӧ. А оз повзьӧд, мый унаӧн таӧ оз эскыны?

— Да, ме эска коммунизмлы. Ӧд идеяяс абу мыжаӧсь, мый найӧс «вузалісны». Кадыс тайӧс петкӧдлас. Но медшӧрыс, медым йӧз пыдди пуктісны ӧта-мӧдсӧ, кӧть кутшӧм подув вылын найӧ оз сулавны.

— **Недыр мысти Москваын лоӧ Россияса компартиялӧн учредительнӧй конференция. Быть-ӧ колӧ лӧсьӧдны сійӧс?**

— Россиялы быть колӧ котыртны ассьыс компартиясӧ, но КПСС-лӧн платформа вылын. А то тешкодьтор артмӧ. Ӧткымын союзнӧй республика кӧсйӧ торйӧдчыны СССР-ысь да быдторйысь босьтчис пинявны миянӧс. Кӧть ась-ныс водзті «лысьтісны» Россиянымӧс. Со и лоим кольччысьяс лыдын. Медым тайӧс бырӧдны, РСФСР-лы колӧ оз сӧмын Верховнӧй Сӧвет, но и политическӧй организация — бӧр лӧсьӧдны Российскӧй коммунистическӧй партия.

— **Мый ті виччысянныд партиялӧн съездсянь?**

— Висьтала дженьыда. Оз ков виччысьны, а делӧясӧн петкӧдлыны, мый сӧмын коммунистъяс вермасны венны странаын чужӧм сьӧкыдлунъяссӧ. Сэки став йӧзыс кутасны эскыны миянлы.

XXXVIII Коми областнӧй партийнӧй конференциялӧн

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

1. Карса да районнӧй партийнӧй организацияяслӧн, партия обком пленумлӧн вӧзйӧм серти бӧрйыны областнӧй партийнӧй органъяс, аппаратлысь структура да областнӧй партийнӧй организациялысь бюджет лӧсьӧдӧм кузя комиссия:

а) областнӧй партийнӧй организациялӧн, сылӧн органъяслӧн да структура кузя группа, кытчӧ пырӧны:

Абрамов Валентин Андреевич — узлӧвӧй парткомса секретарь, Печора кар,

Абзалов Галий Загитович — первой номера Ухтинскӧй среднӧй школаса директор, Ухта кар,

Бондаренко Николай Тарасович — КПСС Интинскӧй горкомса мӧд секретарь, Инта кар,

Болдырев Альберт Адреевич — Коми АССР-ысь Верховнӧй Сӧветлӧн секретариатысь информация да пресс-группа секторса заведующӧй,

Градиль Иван Григорьевич — «Усинскстрой» проектно-строительнӧй объединениеысь парткомса секретарь, Усинск кар,

Крымов Станислав Васильевич — узлӧвӧй парткомса секретарь, Воркута кар,

Кравченко Владимир Алексеевич — «Севернӧй» шахтаысь горно-выемочнӧй машинаса машинист, Воркута кар,

Киселев Виталий Иванович — народнӧй депутатъяслӧн Пезмӧгскӧй сельскӧй Сӧвет исполкомса председатель, Кӧрткерӧсскӧй район,

Коршиков Анатолий Семенович — КПСС Коми обкомса секретарь,

Козлов Николай Иванович — КПСС Сыктывдинскӧй райкомса первой секретарь, Сыктывдинскӧй район,

Логинов Иван Александрович — народнӧй депутатъяслӧн Усть-Куломскӧй районнӧй Сӧветса председатель, Усть-Куломскӧй район,

Лютоев Николай Дмитриевич — Усть-Вымскӧй леспромхозысь парткомса секретарь, Усть-Вымскӧй район,

Москалев Владимир Петрович — КПСС обкомлӧн организационно-партийнӧй да кадрӧвӧй удж отделса заведующӧй,

Мирошниченко Алексей Филиппович — «Усинскстрой» проектно-строительнӧй объединениеысь производственно - технологическӧй комплектация управлениеса грузчик-стропальщикъяслӧн бригадир, Усинск кар,

Милицын Владимир Анатольевич — народнӧй депутатъяслӧн Троицко-Печорскӧй районнӧй Сӧветса председатель, Троицко-Печорскӧй район,

Марков Александр Изосимович — «Новый Бор» совхозысь парткомса секретарь, Усть-Цилемскӧй район,

Палчкова Тамара Петровна — Печорскӧй нефтегазоразведочнӧй экспедицияысь парткомса секретарь, Печора кар,

Пастухов Василий Иванович — КПСС Княжпогостскӧй райкомлӧн организационнӧй отделса заведующӧй, Княжпогостскӧй район,

Пономаренко Адим Михайлович — КПСС Койгородскӧй райкомса первой секретарь, Койгородскӧй район,

Попов Анатолий Николаевич — «Интауголь» концерныысь строительнӧй подразделениеяслӧн парткомса секретарь,

Теплинский Григорий Борисович — Вуктыльскӧй газопромыслӧвӧй управлениеса мастер, Вуктыльскӧй район,

Тюкавин Альберт Аркадьевич — КПСС Сысольскӧй райкомса первой секретарь, Сысольскӧй район,

Ульянов Александр Васильевич — «Югыд туй» («Светлый путь») республиканскӧй газетса редактор, Сыктывкар,

Филиппов Александр Иванович — народнӧй депутатъяслӧн Ижемскӧй районнӧй Сӧвет исполкомысь пытшкӧсса делӧяс кузя отделса начальникӧс вежысь, Ижемскӧй район,

Хохрин Геннадий Геннадьевич — «Мезеньлес» объединениеысь парткомса секретарь, Удорскӧй район,

Цветков Владимир Викторович — Коми АССР-ысь государственнӧй плановӧй комитетлӧн отделса начальник, Сыктывкар,

Чесноков Александр Сергеевич — «ПечорНИПИнефть» институтысь отделса заведующӧй, Ухта кар,

Шабалин Александр Павлович — КПСС Прилузскӧй райкомса первой секретарь, Прилузскӧй район,

Экгардт Виктор Иванович — «Аяч-Яга» шахтаса директор, Воркута кар.

б) областнӧй партийнӧй организациялӧн бюджет кузя группа, кытчӧ пырӧны:

Анашин Александр Геннадьевич — Вуктыльскӧй вышкомонтажнӧй управлениеса бригадир, Вуктыл кар,

Андреев Иван Михайлович — «Объячевскӧй» совхозысь Центральнӧй отделениеса тракторист, Прилузскӧй район,

Бажуков Михаил Александрович — народнӧй депутатъяслӧн райсӧвет исполкомса председатель, Сыктывдинскӧй район,

Банбан Николай Кузьмич — Сыктывкарскӧй ӧтувтӧм авиаотрядса командир, Сыктывкар,

Габушев Иван Ильич — Сторожевскӧй леспромхозысь парткомса секретарь, Кӧрткерӧсскӧй район,

Гурина Валентина Михайловна — Студенецкӧй восьмилетнӧй школаса директор, Усть-Вымскӧй район,

Иванов Александр Михайлович — бурӧвӧй уджъяслӧн управлениеысь парткомса секретарь, Усинск кар,

Канев Виталий Филиппович — народнӧй депутатъяслӧн райсӧветса председатель, КПСС райкомса первой секретарь, Ижемскӧй район,

Клинцов Владимир Григорьевич — Койгородскӧй леспромхозса директорӧс вежысь, Койгородскӧй район,

Капустин Владимир Иванович — Верхнепечорскӧй леспромхозса директорӧс вежысь, Троицко-Печорскӧй район,

Костромина Людмила Николаевна — Промстройбанклӧн отделениеса управляющӧй, Инта кар,

Круглянина Людмила Васильевна — «Устьвымспецлес» управлениелӧн Ропчинскӧй отделениеса главнӧй бухгалтер, Княжпогостскӧй район,

Муравьев Валерий Степанович — «Сыктывкарскӧй лесопромышленнӧй комплекс» производственнӧй объединениеысь парткомса секретарь, Сыктывкар,

Нелаева Светлана Сергеевна — Печорскӧй лесобазаысь парткомса секретарь, Печора кар,

Свистельник Иван Иванович — КПСС Коми обкомлӧн делӧясӧн веськӧдлысь,

Сенькин Василий Иванович — «Пожегодскӧй» совхозса директор, Усть-Куломскӧй район,

Третьяков Михаил Васильевич — КПСС Ухтинскӧй горкомса инструктор,

Терещенко Евгений Алексеевич — КПСС Воркутинскӧй горкомса первой секретарь, Воркута кар,

Ханахмедов Сефедин Ханахмедович — 10 номера ОИТК-лӧн 7 номера ИТК-са начальник, Удорскӧй район,

Черников Владимир Архипович — «Маяк Сысолы» районнӧй газетса редакторӧс вежысь, Сысольскӧй район,

Чечеткин Сергей Лукич — КПСС Усть-Цилемскӧй райкомса первой секретарь,

Юрпалов Александр Николаевич — нефть да газ перъян «Войвожнефть» управлениеысь парткомса секретарь, Сосногорскӧй район.

2. Тшӧктыны комиссиялы 1990 вося сентябрь 15 лунӧдз дасьтыны да сетны видлавны партийнӧй конференциялы областнӧй партийнӧй организациялӧн структура, сылӧн бӧръян органъяс, аппарат да областнӧй партийнӧй организациялӧн бюджет кузя предложениеяс.

ӦТУВТАС «ИЗЬВАТАС»

Неважӧн Ижмаын вӧлі ижмаса комияслысь ассоциация котыртӧм кузя оргкомитетлӧн заседание. Колӧ веськыда шуны, мый татшӧм ассоциация йывсьыс ижмасаяс мӧвпалісны важысянь нин. Заседание вылын вӧліны эз сӧмын Ижемскӧй районысь войтыр, но и Сыктывкарысь, Печораысь, Салехардысь да мукӧдлаысь.

Ассоциация йывсьыс сёрни пантӧдз колӧ неуна тӧдмасьны ижмасаяслӧн историяӧн. Ижемскӧй районын ӧні олӧ 21 тысячаысь неуна унджык коми морт, став олыссьыс 86 процент. Но кыдзи арталісны Коми научнӧй центрса учёнӧйяс, ижмаса комиыс ӧні 56 тысяча гӧгӧр. Дерт, медсясӧ олӧны найӧ миян республикаын — Ухтаын, Печорскӧй, Усинскӧй, Усть-Цилемскӧй районъясын, Воркутаын, Сыктывкарын. Сӧмын республикаса столицаын ижмаса комиыс 1.300 гӧгӧр (та мында жӧ и Салехардын). Сыктывкарын ижмаса комияс пӧвстын — тӧдчана учёнӧйяс, спортсменъяс, партийнӧй да сӧветскӧй работникъяс. Быдӧнлы тӧдсаӧсь олимпийскӧй чемпионъяс Раиса Сметаниналӧн да Василий Рочевлӧн, коми поэт Владимир Поповлӧн нимъясыс. Коми научнӧй центрса председательӧс вежысь Г. В. Канев неважӧн лои экономическӧй наукаясса докторӧн. Ачыс сійӧ Брыкаланскысь. Тӧдса учёнӧй и А. Ф. Сметанин, кодi чужис да быдмис Кельчиюрын. И татшӧм йӧзыс республикаын уна.

Но оз сӧмын Коми муын овны ижмасаясыд. Со босьтам Ненецкӧй автономнӧй округ. «Югыд туй» газетса редактор А. В. Ульяновкӧд ми вӧлім Нарьян-Марын да сёрнитім КПСС окружкомса секретарь И. Е. Ледковкӧд. Иван Егоровичыд чуймӧдыштіс миянӧс, кор шуис, мый округас ненецыс ӧні 7 тысяча гӧгӧр, а ижмаса комиыс — 6 тысяча сайӧ.

Ижмаса комияслысь ассоциация котыртӧм кузя оргкомитетлӧн заседание вылӧ воліс КПСС Ямало-Ненецкӧй окружкомса секторӧн веськӧдлысь Н. Д. Попов. Сійӧ сідзжӧ шуис, мый налӧн округын олӧ матӧ 5,7 тысяча ижмаса коми. Неуна этшаджык олӧ и Ханты-Мансийскӧй автономнӧй округын.

Ижмасаяс жӧ (1,5 тысяча гӧгӧр морт) олӧны и Мурманскӧй областьса Ловозерскӧй районын. Эм сэні Краснощелье сикт, кӧні олӧны медсясӧ ижмаладорысь петысьяс. А кыдзи шуӧ СГУ-ысь доцент Е. А. Игушев, ижмаладорысь петӧм войтыр олӧны и Финляндияын.

И мый медся тӧдчаныс — кызвыннас найӧ, ижмаса комиясыс, абу на вунӧдӧмаӧсь ассьыныс чужан кывсӧ, обычайяссӧ. Нывбабаяс новлӧны национальнӧй паськӧм. Но ӧд вочасӧн ставыс тайӧ вермас бырны. И медым эськӧ эз ло сэтшӧмыс, и думыштӧма котыртны ижмаса комияслысь ассоциация, кодӧс шуӧма «Изьватасӧн».

Колӧ, медым коми йӧз тӧдісны, кытысь найӧ петӧмаӧсь, кыдзи сӧвмӧмаӧсь, кутшӧм налӧн историяыс. Ӧні жӧ та кузя этша на мый вӧчсьӧ, кӧть эськӧ медводдза воськовъяс эмӧсь нин. Таво Ижмаӧ воліс Ловозерскӧй районсянь делегация, а сідзжӧ фольклорнӧй группа. И мый чуймӧданаыс, сылісны найӧ и важся ижмаса сьыланкывъяс. Тайӧ лунъясӧ Ижемскӧй районса представительяс, а сідзжӧ Ижмаса районнӧй культура керкаысь фольклорнӧй коллектив мунісны Ловозерскӧй районӧ, кӧні тӧдмасясны ижмаса комияскӧд, отсаласны лӧсьӧдны «Изьватас» ассоциация котыртӧм кузя первичнӧй организацияяс, петкӧдласны концертъяс. А Ижмаса РДК-ысь сьылысь да йӧктысь ансамбль муніс Ямало-Ненецкӧй автономнӧй округӧ. Сійӧ сідзжӧ волас сиктъясӧ, кӧні олӧны ижмаса комияс. Таво гожӧмын ижмасаяс воласны и Ненецкӧй автономнӧй округӧ.

Оргкомитетлӧн заседание вылын шуӧма нуӧдны «Изьватас» ассоциациялысь учредительнӧй съезд. Сійӧ лоӧ сентябрын. Оргкомитетса председательнас бӧрйӧма Ижемскӧй районнӧй Сӧветса председатель, КПСС Ижемскӧй райкомса первой секретарь В. Ф. Каневӧс.

Г. ФИЛИППОВ,
«Изьватас» ассоциация котыртӧм кузя оргкомитетса секретарь.

ПИНЬ БУРДӦДӦ ЛАЗЕР

Алма-Атаысь мединститутса специалистъяс да СССР-са наукаяс академиялӧн Общӧй физика институтса учёнӧйяс лӧсьӧдісны лазернӧй югӧрӧн уджалысь установка, кодi вежас бормашинаӧс.

Кутшӧм бур вомпыткӧсса разнӧй висьӧм лазерӧн бурдӧдан методыс, висьталӧны республиканскӧй стоматологическӧй поликлиникалӧн результатъяс.

— Вылькторсӧ вылӧ доньялісны Нижневартовскысь, Усть-Каменогорскысь, Хабаровскысь, мукӧд карысь врачьяс, кодъяс миянын специализируйтчисны лазернӧй терапия кузя, — висьталӧ терапевтическӧй стоматология кафедраса заведующӧй Л. Зазулевская.

Но установкасӧ паськыда используйтӧм йылысь сёрнитны водз на. Ньӧбны тайӧ аппаратсӧ абу зэп сертыс уна медицинскӧй учреждениелы. Но налы вермисны эськӧ отсавны промышленнӧй предприятиеяс. Ӧд лазернас бурдӧдны кутасны медсясӧ налысь жӧ уджалысьяссӧ.

(ТАСС).

СОСЕДЪЯСЛӦН ВЫЛЬТОРЪЯС

Миян газет йӧзӧдліс корреспондентъяс И. Белыхлысь да В. Ячменевлысь Коми-Пермяцкӧй округӧ ветлӧм йылысь гижӧдъяс да снимокъяс. Лыддысьысьяс сэсь тӧдмалісны, кыдзи сӧвмӧны Кудымкар столица, Егва сикт, округлӧн культура да искусство.

Медым и водзӧ сӧвмисны рӧдвуж войтыр костын йитӧдъяс, миянлы унджык колӧ тӧдны ӧта-мӧдлысь историянымӧс, ӧнія олӧмсӧ. Та йылысь ӧні миян лыддысьысьяслы юӧртӧны Коми-Пермяцкӧй округысь «По ленинскому пути» газетса корреспондентъяс.

1982 воын Войвыв электрическӧй сетьяслӧн предприятие котыртіс подсобнӧй овмӧс. Сё сюрс шайт вӧлі видзӧма порсь гид, мӧс карта, кӧйдыс склад, турун сарай да овощехранилище стрӧитӧм вылӧ. Овмӧсас эм тырмымӧн техника, вӧдитӧны сё гектар му.

Бӧръя куим вонас предприятие аслас уджалысьяслы вузаліс 435 порсьпи, 316 тонна яй, кӧкъямыс тонна йӧв.

Скӧтӧс дӧзьӧритӧ куим морт. Мынтӧны налы уджйонсӧ и часысь, и пемӧс тшӧгӧдӧмысь. Быд порсь танi суткинас содӧ 500 грамм.

Веськӧдлӧ овмӧснас зоотехник А. В. Субботина.

Н. ВАСИЛЬЕВА.

* * *

«Юрлинскӧй» совхозын тайӧ культурасӧ коркӧ быдтывлӧмаӧсь нин, босьтлӧмаӧсь бур урожай.

И со кольӧм во овмӧсын бӧр босьтчисны вӧдитны греча. Кӧдзлісны комын гектар. Тавo шуӧма меститны 200 гектар вылӧ.

* * *

Верх-Косинскӧй комплекснӧй леспромхозын лэдзисны кирпич вӧчан ичӧтик завод. Унджык оборудованиесӧ танi лӧсьӧдӧмаӧсь асьныс. Вонас вӧчӧны матӧ кызь сюрс кирпич, медым тэчны да дзоньтавны пачьяс. Ылыс предприятиелы тайӧ зэв колана продукция.

Уджалӧны гожӧмнас медсясӧ татчӧс школаысь гырысь класса велӧдчысьяс, кодъясӧн веськӧдлӧ мастер В. К. Пикало.

В. ПЕРМЯКОВ.

* * *

Кык луп эз уджавны Гайнскӧй леспромхозысь Сосновскӧй лесопунктса бригадаяс. Тайӧ подразделениеыслӧн вӧлі нин уна кӧзяин. Предприятиеяс быттьӧкӧ мачасьӧны войтырӧн. Та вӧсна некодӧс эз майшӧдлыны производственнӧй, социальнӧй сьӧкыдлунъяс. Йӧзлӧн оз тырмы оланін. Омӧля уджалісны столӧвӧйяс.

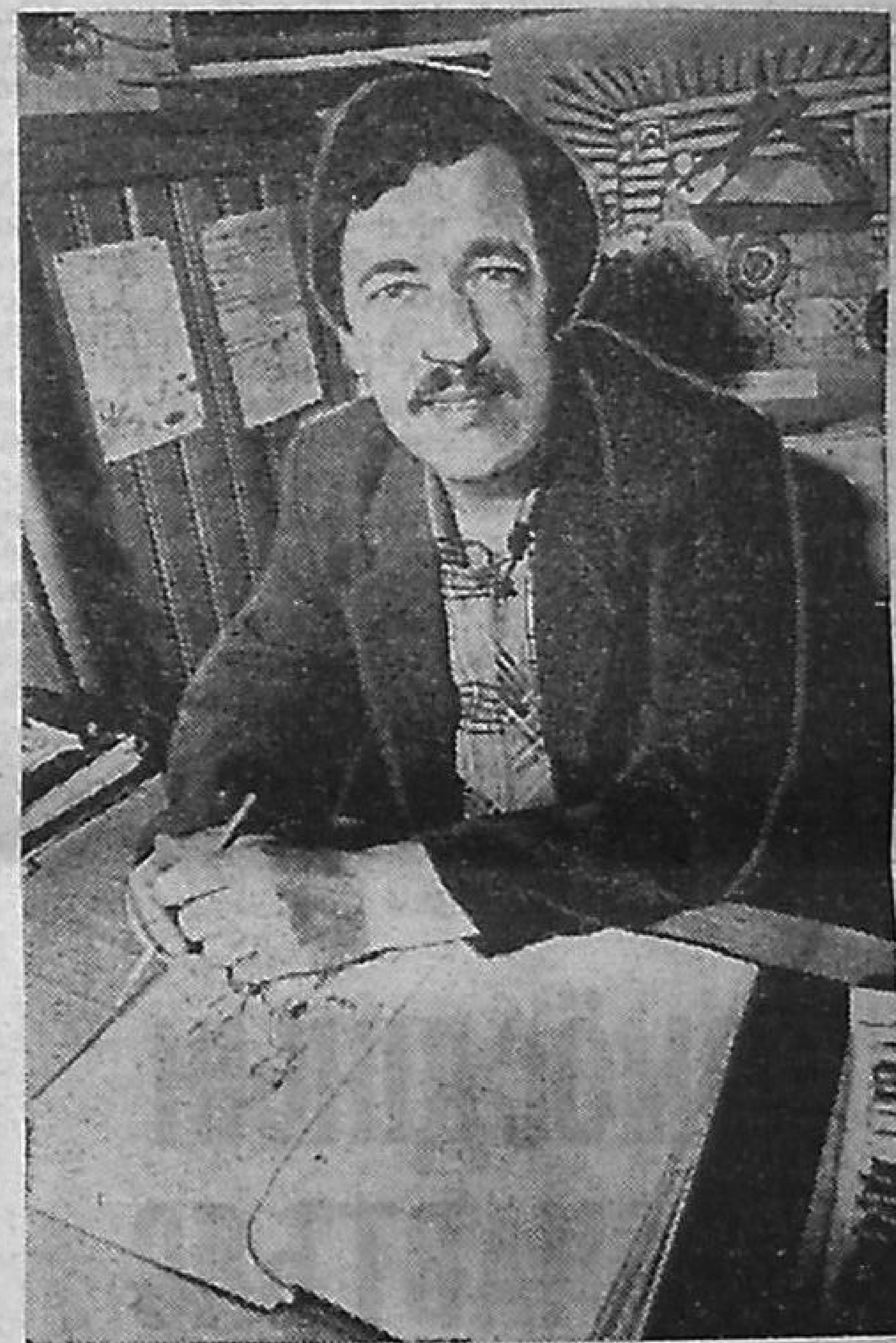
Предприятиеса партком юӧртіс, мый вӧр пӧрӧдысьяслысь корӧмъяссӧ могмӧдӧны. Бригадаяс петісны удж вылӧ. Кык лунся сулалӧмсӧ кӧсйӧны верстайтны.

В. ВИЛЕСОВ.

Некымын во нин вӧчӧ дымковскӧй чача художник И. И. Канюков. Иван Иванович уджалӧ Кудымкарскӧй районса Белоево сиктын. Пионеръяс керкаын сылы вичмӧдісны ичӧтик вежӧс, кӧні художник велӧдӧ челядьӧс радейтны мичлун.

Ю. СЫСТЕРОВЛӦН снимокъяс вылын: И. И. Канюков да сылӧн вӧчӧмторъяс.

● ГАЗЕТЛӦН ПОШТА КУДЙЫСЬ

ОТСАЛӦЙ ВЕТЕРАНЪЯСЛЫ

Газет пыр шыӧдча, медым отсалiнныд менам чой Глафира Ивановна Поповалы да сылӧн верӧс Дмитрий Константинович Поповлы. Найӧ мӧд группаа инвалидъяс, олӧны Лесозавод посёлокын пу керкаын. Ва провод абу, колонкаысь вайӧны. Ывла вылын жӧ песласьӧны. А ӧд кыкнанныс олӧма йӧз. Попов гозъя важӧн нин заслужитісны тырвыйӧ благоустроитӧм оланін. Босьтам кӧть Глафираӧс. Блокада орӧдӧм бӧрын отсаліс кыпӧдны Ленинград. Сійӧс наградитісны «За победу над Германией» медальӧн. Война бӧрын Глафира уджаліс МВД-лӧн пӧжарнӧй охранаса инструкторӧн.

Сылӧн верӧсыс — Великӧй Отечественнӧй война вылын вӧлӧма первой лунсяньыс медбӧръяӧдзыс. Дмитрий Константинович ранитчыліс, контузитчыліс. Пенсия вылас петтӧдз пыр уджаліс.

Попов гозъя олӧны Сыктывкарын матӧ ветымын во. Тайӧ каднас уна семья вуджис выль квартираӧ. Сӧмын эз вичмы сійӧ ветеранъяслы, эбӧстӧм нин йӧзлы. Глафира Ивановна да Дмитрий Константинович сулавлісны жӧ оланін бурмӧдӧм могысь ӧчередьын. Но выльысь регистрируйтігӧн, 1972 воын, шуӧмаӧсь: тіян пӧ бур олан условиеыд. Смекайтчисны йӧз вылас! Ме ӧні на нимсянь шыӧдчылі горисполкомӧ. Сэні шуисны, мый Поповъяслы колӧ виччысьны оланінсӧ ещӧ 10 во. Но код нӧ та дырасӧ налӧн арлыдын виччысяс? Сэсся ӧд накӧд Борис пиыс олӧ. Сійӧ висьӧ туберкулёзӧн. Позьӧ-ӧ ӧмӧй ӧтлаын висьыськӧд овны?

Гашкӧ, миян эм Сӧвет властьыд да сійӧ отсалас менам чой Глафира Ивановна да сылӧн верӧс Дмитрий Константиновичлы нэм помсӧ коллявны бур квартираын.

Т. ДУРКИНА.

КОДЛЫ ТАЫСЬ БУРЫС?

Ме семьякӧд ола Гӧрд чойын, кодi карсянь неылын. Керканым пуысь, абу нин выль, но овны позьӧ на. А таво тулыс шогӧ уськӧдісны. Миян дорӧ локтіс «Север» мебель вӧчан объединениеысь ЖЭУ-са комендант Н. Кирякова (керканым тайӧ объединениеыслӧн) да висьталіс, мый регыд кутасны вӧчны ремонт, корис вуджны Лесозавод посёлокӧ. Эг лоӧй радӧсь татшӧм юӧрыдлы. Думыштлӧй асьныд: мыйла миянлы выльлаӧ вуджнысӧ? Сэн ӧд миянлы эз жӧ благоустроитӧм оланін лӧсьӧдны. А сэсся код тӧдас, мыйта кутасны дзоньтавны керкасӧ. Ӧні нин кывсьӧ, мый ни шоныд, ни газ оз сюйны. Сӧмын керка веввтсӧ вежасны да кутшӧмсюрӧ комнатаын ремонт вӧчасны. А мый тайӧ сетас миянлы? Бара важ керкаӧ мыйкӧ дыра мысти локны. Олан условиеясыс ӧд оз бурмыны. Менам кык арӧса кага ветлӧдлӧ татчӧ садикӧ. А Лесозаводсянь бурджык али мый кагасӧ новлӧдлыны? Сэсся кӧлуйӧн ноксьыны ӧтарӧ да мӧдарӧ.

Ӧні миян керкаын олӧ некымын семья. И найӧ ӧнасӧ оз жӧ нимкодясьны. Абу окота вӧрзьӧдчыны выль местаӧ.

ЖЭУ-са комендант ӧні скӧралӧ. Грӧзитчӧ вӧтлыны. Верманныд кӧ, газетса войтыр, отсалӧй.

Н. КАЗАРИНОВ.

Сыктывкар.

ОЗ НИН ШОГМЫ

«Югыд туй»! Мыйла тэ тшӧктан став странаясса пролетарийяслы ӧтувтчыны? Быттьӧ тэнӧ лыддьӧны Чикагоын да Каирын, Стокгольмын да Сингапурын.

Коркӧ збыль кӧсйисны ӧтувтны став мирса пролетарийясӧс, медым путкыльтны-бырӧдны буржуйясӧс. Ӧні жӧ Японияын шуӧны, кодi пӧ кӧсйӧ социализм да коммунизм, ветлӧй медводз СССР-са Дальньӧй Востокӧ да видзӧдлӧй, мый сійӧ сэтшӧмыс...

Сідзкӧ миянлы, войвывса йӧзлы — комияслы, карелъяслы — колӧ быть ӧтувтчыны, шуам, Скандинавиякӧд. Коркӧ ӧд важӧн вӧлӧма нин ӧн йитӧд Биармия да викингъяс костын. Но лэдзас-ӧ тайӧс вӧчны Союзным? Кытысь нӧ сэки кутас босьтны та мында донтӧм донысь вӧр, из шом, нефть, газ да мукӧдтор? Миян странаын пыр артмӧ ӧтмоз: ӧтияс вӧчӧны ӧшыбкаяс, мӧдъяс вешътысьӧны. СССР оз вермы вердны йӧзсӧ, Коми республика сетӧ ассьыс став озырлунсӧ. Со и артмӧ: ми кӧ асьным ог кужӧй овнысӧ, то позьӧ-ӧ став мирса пролетарийӧс корны ӧтувтчыны? Тайӧ лозунгыс талун оз нин шогмы.

Н. ПОТОЛИЦЫН.

В. Т. ЧИСТАЛЕВ ЧУЖАН ЛУНСЯНЬ 100 ВО ТЫРИГКЕЖЛӦ

ӦТЛАЫН

Вениамин Тимофеевич Чисталевӧс ме тӧдлі бура, ӧтлаын уджавлім сыкӧд уна во. 1918 воын ме пыри велӧдчыны крестьянскӧй том йӧзлӧн школаӧ, кӧні учителяліс Тима Вень. Гражданскӧй война дырйи татчӧ воисны белӧйяс. В. Т. Чисталевлы ковмис мыйкӧ дыра кежлӧ бӧрыньтчывны сиктысь красноармейскӧй частькӧд — таві суланіс Гӧрд Армиялӧн рота. Кор белӧйяс матыстчисны Помӧсдін дорӧ, рота петіс налы воча. Сэні, пельпом вылас вӧралан ружьеа, вӧлі и В. Т. Чисталев. Воисны Выльгортӧ, тӧдмалісны, мый белӧйяс босьтӧны найӧс кытшӧ. Веськӧдчисны карлань, тшӧтш и Тима Вень.

Белӧйясӧс вӧтлӧм бӧрын В. Т. Чисталев бӧр локтіс Помӧсдінӧ да кутіс велӧдны школаын. Сійӧс зэв пыдди пуктісны велӧдчысьяс. Школа помалӧм йылысь удостоверение сеталіс Тима Вень.

Вениамин Тимофеевич шыӧдчис пединститутӧ, медым Помӧсдінса школа помалысьясӧс примитісны экзаментӧг. Гижис та йылысь преподаватель Молодцовлы, коді велӧдіс сэні коми кыв да литература. Отсалісны. Помӧсдінысь 8 мортӧс примитісны пединститутӧ экзаментӧг.

1922 вося июньсянь 1931 вося апрельӧдз, кор уджалі ВЛКСМ Усть-Куломскӧй райкомын да сэсся обкомын, служиті Краснӧй Армияын, ме Вениамин Тимофеевичкӧд эг аддзысьлы. Армия бӧрын бара вои Усть-Куломскӧй районӧ. Уджалі КПСС райкомын да райколхозсоюзын. Мойвиис сэсся выльысь веськавны Помӧсдінӧ. Тані 1932 вося августӧдз директоралі колхознӧй том йӧзлӧн школаын, кӧні В. Т. Чисталев важ мозыс велӧдіс коми кыв да литература. Миян ёртасьӧм, кор вӧчим ӧтувъя удж, ӧтарӧ ёнмис. Став тӧдчана вопросъяс, кыдзи челядьӧс велӧдны да воспитайтны, вӧр лэдзны да мукӧдтор, ми пыр видлавлім сыкӧд ӧтув. Ме вӧлі партия райкомса членӧн. Помӧсдін куст вӧсна кыв куті. Соловецкӧй лагерь бырӧдӧм бӧрын Помӧсдінӧ да сы гӧгӧрса сиктъясӧ вайисны сэтысь уна ссыльнӧйӧс. Быд лун Вениамин Тимофеевичкӧд жуглім юрнымӧс, кыдзи бурджыка котыртны йӧз пӧвстын удж, мукӧддырйи пукавлім 12 час войӧдз. Помӧсдінын кутісны лэдзны листовкаяс, кӧні дивитісны йӧзӧс, кодъяс сувтӧны колхозлы паныд. Помӧсдінын сэки дыр вӧлісны областьысь да районысь ОГПУ-са уджалысьяс.

Колхозлы паныд сёрни бырис.

Кыским тайӧ уджас и Вениамин Тимофеевичӧс. Сійӧ фотографируйтчис и менам корӧм серти свимайтліс тайӧ листовкаяссӧ.

Окота казьтыштны вӧрын удж йылысь. Леспромхоз петкӧдіс вӧрсӧ Эжва вожъясысь да вӧчис Помӧсдін дорын запань. Буретш муніс гӧра-кӧдза. Кылӧдчысьыс эз тырмы, а ва ӧдйӧ чиніс. Тӧлкуйтім Вениамин Тимофеевичкӧд, кыдзи отсавны леспромхозлы. Воим ӧти кывйӧ: ышӧдны вӧрсӧ пуръявны Выльгортса мужикъясӧс. Ӧти лунӧ гырысьджык классъясын велӧдчысьяскӧд 5 час асылын юӧртім Выльгортын митинг-тревога, чукӧртім грездса став мужиксӧ. Висьталім налы, мый зэв сьӧкыд лоис ю вылын, да корим ӧти лун петавны пуръясьны. Мужикъяс сералыштісны миян тревога вылӧ, но ставныс петісны да пуръялісны кольӧм вӧрсӧ. Леспромхоз пыр жӧ вӧчис рӧштшӧт. А Вениамин Тимофеевич аттьӧаліс быдӧнӧс бур уджысь. Выльгортсаяс гортаныс мунісны кыпыдӧсь. Бӧрынджык колхозъясын собраниеяс вылын пыр вайӧдлісны бур пример пыдди тайӧ ӧтувъя уджсӧ. Гӧра-кӧдза кежлӧ леспромхоз сетіс Помӧсдінса колхозъяслы трактор да гӧр. Тайӧ вӧлі зэв ыджыд отсӧг. Вениамин Тимофеевич ветліс муяс вылӧ, нимкодясис, кыдзи гӧрӧны тракторӧн:

— Вот тайӧ отсӧг!

Вениамин Тимофеевич ордӧ ме волі вель тшӧкыда. Отчыд локті да аддза: пызанлы паныда стенӧ кнопкаӧн личкӧма бумагатор, а сэтчӧ гижӧма:

«Пушкинлӧн вӧлі няня,
Менам эм жӧ, сійӧ
Микайлӧ Анна».

Стӧча ог помнит, кыдзи вӧлі гижӧма: Микайлӧ Анна либӧ Микайлӧ Марья. Юалі, кыдзи сылы отсасьӧ «няняыс»? Вениамин Тимофеевич эскӧдана вочавидзис: «Отсасьӧ ёна. Сыкӧд век кокни сёрнитны, а талун сійӧ меным вайис миска тыр оз».

Ме тӧдлі тайӧ нывбаба-крестьянкасӧ. Олӧма, зэв вежавидзысь, сёрниа морт.

1932 воын ме прӧщайтчи Помӧсдінкӧд, Вениамин Тимофеевичкӧд окыштчим, топыда кутлім ӧта-мӧдлысь кияс. Та бӧрын ме сійӧс сэсся эг аддзыв. Муні велӧдчыны Ленинградса лесотехническӧй академияӧ. Академия помалӧм бӧрын мӧдӧдісны Удмуртскӧй АССР-ӧ. Торъялі Коми муысь. Ӧні ола Псковын, кытчӧ Великӧй Отечественнӧй война бӧрын мӧдӧдісны кыпӧдны народнӧй овмӧс. Татчӧ и вужъяси.

Но пыр пӧся казьтылі и водзӧ ог вунӧд асьным дона ёртӧс да велӧдысьӧс — В. Т. Чисталевӧс.

В. ТЮРНИН.

Псков.

ПОМӦСДІНЫН АЭРОНАВТЪЯС

1927 вося май 17 лунӧ Помӧсдінса больничаӧ воис Мылдінсянь юӧр: петӧмаӧсь кык вӧла-доддя, вайӧны ёна доймӧм аэронавтъясӧс. Больничаса уджалысьяс — врач Э. Я. Рабинович да фельдшер Д. А. Королев лӧсьӧдчисны налӧн воигкежлӧ. Вӧла-доддяяс воисны сӧмын коймӧд лунас. Мед эз доймавны, ямщикъяс вайӧмаӧсь найӧс зэв надзӧн.

Врачьяс сетісны доймысьяслы отсӧг. Больничаын нёль лун куйлӧм бӧрын аэронавтъяс овмӧдчисны лесничӧй А. Матвеев ордӧ. Сиктса интеллигенция, учительяс да ОСОАВИАХИМ ячейкаса председатель корисны аэронавтъясӧс висьтавны воздушнӧй шарӧн лэбзьылӧм да советскӧй авиациялӧн сӧвмӧм йылысь.

Изба-читальняӧ чукӧрмисны сы мындаӧн, мый уналы местаыс эз тырмы. Ковмис сулавны ывлаын. Кузь пызан сайын пукалісны аэронавтъяс В. А. Семенов да И. И. Зыков, врач Эмма Яковлевна Рабинович да Дмитрий Андреевич Королев. Воддза скамья вылын вӧлісны ОСОАВИАХИМсаяс, крестьянскӧй том йӧзлӧн школаса велӧдысьяс да велӧдчысьяс. Матын пызан дорын пукаліс и Вениамин Тимофеевич Чисталев.

Медводз сёрнитіс В. А. Семенов, висьталіс, кыдз лэбӧмаӧсь Кунцевосянь Войвыв Уралӧ аэростатӧн. Кӧсйӧмаӧсь лэбны ылӧ, но веськалӧмаӧсь бушков улӧ. Аэростат йинзьӧма-сьӧкталӧма да лоӧма авария. Гондола кутӧма инмавны джуджыд пуясӧ. Первойӧн усьӧма Зыков. Недыр мысти ковмас эновтны аэростат и Семеновлы. Найӧ усьӧмаӧсь Сар юйывса пармаӧ. Усигас ёна доймӧмаӧсь, абу вермӧмаӧсь весиг сувтны кок йылас. Кыкнанныс кыссьӧмаӧсь Сар ю берегті горув. Некымын лун корсьӧмаӧсь ӧтамӧдсӧ. Буретш сэки ю кузя катӧмаӧсь утка кыйны Мезенцевъяс батя-пиа. Найӧ кылӧмаӧсь Семеновлысь горзӧмсӧ. Аддзӧмаӧсь, босьтӧмаӧсь пыжас да катӧмаӧсь корсьны Зыковӧс. Аддзӧмаӧсь сійӧс ӧдва ловъяӧн. Ӧдйӧджык лэччӧмаӧсь сиктӧ, сэсся ыджыд пыжӧн вайӧмаӧсь Мылдінӧ. Сэні аэронавтъяслы сетӧмаӧсь первой медицинскӧй отсӧг да мӧдӧдӧмаӧсь Помӧсдінӧ.

Велӧдчысьяс юасисны, мыйла найӧ лэбзисны аэростатӧн, кор кутасны лэбавны аэропланъяс коми сиктъясӧ...

Сёрни бӧрын аэронавтъяслы сеталісны козинъяс, коді мый вермис.

Вениамин Тимофеевич шуис налысь лэбзьылӧмсӧ ыджыд подвигӧн да сетіс вӧсньыдик шабді дӧраысь дӧрӧмъяс. Найӧс вурӧма гӧтырыс, Александра Семеновна, коді вӧлі локтӧма аддзысьлынысӧ моздорас Авиация нывнас. Вениамин Тимофеевич козинсӧ сетігӧн Зыковлы шуис: «Передаю подарок маленькой Авиации большому авиатору».

Мӧд лунас сиктъясын вӧліны митингъяс. Шуисны чукӧртны «Коми морт» самолёт вӧчӧм вылӧ сьӧм. Нёль лун мысти аэронавтъяс пароходӧн лэччисны Сыктывкарӧ. Пристаньын найӧс колльӧдіс уна йӧз.

Уна во мысти ме лыддьылі Троицко-Печорскӧй районнӧй газет, кӧні йӧзӧдӧмаӧсь Семеновлысь 1927 воын Помӧсдінын олысьяскӧд аддзысьлӧм йылысь письмӧ-казьтылӧм. Сэні вӧліны татшӧм кывъяс: «...Нэм чӧж менам паметьысь да сьӧлӧмысь оз вушйыны сійӧ лунъясыс, кор ме вӧлі Помӧсдінын, сійӧ бур войтырыс, кодъяс лоины миянлы ас йӧзӧн. Оз вунлы мичлуныс Войвывлӧн, Коми мулӧн... Оз вунлы паметьысь бур морт лесничӧй Анатолий Михайлович Матвеев да лесничествоса уджалысь сюсь том морт Володя Боголюбов. Сійӧ лӧсьӧдӧма радиоприёмник да кывзӧ Москва...»

В. А. Семенов овлӧмауджалӧма Москваын. Сійӧ — РСФСР-ысь наукаса да техникаса заслуженнӧй деятель, инженерно-технической службаса генерал-майор да технической наукаясса доктор, Жуковский нима Военно-воздушнӧй академияса профессор.

И. И. Зыков 1935 воын шедӧдіс аэростатӧн дыр лэбалӧм кузя мировӧй рекорд. Кувсьӧма Великӧй Отечественнӧй война заводитчигӧн.

И. ИГНАТОВ.

Кулӧмдін р.

ВЕЛӦДЧЫЛІ СЫ ДОРЫН

Вениамин Тимофеевичӧс ме тӧдлі кыдз ас сиктса мортӧс, велӧдчылі сы дорын куим во. Ачым лои учительӧн жӧ. Уджалі школаын 1934 восянь. Бӧръя 35 восӧ велӧді Винницаын пединститутса студентъясӧс.

Ачымӧс нэм чӧж лыддя Тима Веньлӧн велӧдчысьӧн. Паметьын сійӧ колис вежавидзысь да вежӧра мортӧн. Ме некор эг кывлы, медым Вениамин Тимофеевич кодкӧ вылӧ горӧдіс, челядьӧс видіс либӧ ӧтдортіс.

В. Т. Чисталевӧс ёна пыдди пуктісны сиктын, волісны сы дорӧ сёрнитыштны. Асьсӧ сійӧ некор эз пукты вылӧ. Челядьлы вӧлі ыджыд вок кодьӧн, кодкӧд позьӧ сёрнитны быдтор йылысь да кӧть кор. Переменаяс дырйи да урокъяс бӧрын ми повтӧг пыравлім учительскӧйӧ, видлалім книгаяс, видзӧдалім картинаяс да мукӧд пособие. Сӧмын радейтліс, медым гӧгӧр вӧлі пӧрадок. Челядькӧд удж вылӧ татшӧм_ видзӧдласӧ ӧні шуӧны ёртасьӧмлӧн педагогикаӧн.

Помӧсдін вӧлӧстьса йӧз Вениамин Тимофеевичӧс лыддисны учительӧн эз сӧмын школаын, но и олӧмас. Кужліс разьны сёрни-веньысь быд гӧрӧд, зілис отсавны челядьлы и верстьӧлы.

П. ПОПОВ.

Винница.

МИЯН ГӦЛЬ РОССИЯ

Миян страна рынокӧ туй вылын. Надея эм, но и ёна майшӧдлӧ, кыдзи, пример вылӧ, дорйыны сёян-юан вылӧ донъяс содӧмысь гӧль пӧчьясӧс да пӧльясӧс каръясын да сиктъясын. Сэтшӧм перспективатӧм, кыдзи, пример вылӧ, Васильевка деревняысь (да этша ӧмӧй татшӧмыс и Коми АССР-ын, — РЕД.) Васильевка — «Коммунизмӧ туй» колхозӧ пырысь квайт ичӧт деревняысь ӧти. Липецксянь сэтчӧдз квайтымын километр, Усмань райцентрсянь — комын. Колхозлӧн шӧр усадьбаӧдз, Пластинка сиктӧдз, сӧмын нёль километр, но тулыс-арын он пройдит.

Олӧма йӧз висьталӧны, мый Васильевка вӧлі озыр сиктӧн. Кыксё крестьянскӧй овмӧс, вӧлі школа, больнича, магазин. Первой быдӧн уджаліс аслыс, сэсся Молотов нима колхозын. Бӧрынджык квайт ичӧтик колхозысь лӧсьӧдісны гигант — «Коммунизмӧ туй». Васильевкаса крестьяналы тшӧктісны быдтыны табак, кодӧс пӧшти эз тӧдлыны тайӧ местаясас. Да, збыльысь эз ло некутшӧм перспектива. Томджык семьяяс мунісны Васильевкаысь райцентрӧ да Липецкӧ, колисны найӧ, кодъяслы сьӧкыд нин вӧрзьӧдчыны чужан местасьыс. Талун грездын сьӧкыда сюрӧ ва, медым веськӧдны горштӧ, киссьӧмаӧсь юкмӧсъяс. Абу магазин ни медпункт.

— Отсалам пӧрысьяслы мыйӧн вермам, — шуӧ сельсӧветса председатель Владимир Бодрых. — Но сельсӧветлӧн бюджетыс сӧмын 42 тысяча шайт, а колӧ эськӧ кык пӧв унджык...

СНИМОК ВЫЛЫН: отсалӧй миянлы, бур йӧз. (Колхозса ветеран Васильевкаса олысь Анастасия Котяева).

* * *

А тайӧ снимокыс Алтайскӧй крайысь, коді водзті нимавліс Россияын уна сё юӧн, быд сикас черинӧн. А ӧні юясыс косьмисны молльӧн вӧр кылӧдӧм вӧсна. Но сьӧлӧмыд висьӧ оз сӧмын сыысь, мый идӧртӧмлун вӧсна косьмӧны юяс. Кӧсйыссьӧ тӧдны: кытчӧ мунӧ кылӧдӧм вӧрыс! Кыдзкӧ оз эскыссьы, кор Россия сетӧ странаын 92 процент вӧрсӧ, а аслыс корӧ СССР-са госснаблысь. Вӧр тырмытӧм вӧсна бырӧны деревняяс да ичӧт каръяс, кӧні пыр кыпӧдлісны пу стройбаяс. Деревняын овны-уджавны кӧсйысьяс эмӧсь, но некӧн йӧзыслы овны. Сиктъясӧ локны окотитысьяслӧн куйлӧ кык тысяча кымын заявление, но крайисполком вермис налы торйӧдны сӧмын... куим сруб. Но на пыысь быдӧн суналӧ 12 тысяча шайт. И найӧс вайӧма... Иркутскӧй областьысь. Со татшӧм дивӧ.

СНИМОК ВЫЛЫН: коркӧ тані овлісны йӧз.

(ТАСС-лӧн фотохроника).

Ухтпечлагса адын

ДОКУМЕНТАЛЬНӦЙ КНИГАЫСЬ ЛИСТ БОКЪЯС

(Заводитчӧ газетлӧн 70 номерын.)

ВРЕДИТЕЛЬСТВО

Лагерын пукалысь геологъяс (регыд унаӧс на пӧвстысь кутісны шуны «Лагерь дінӧ прикрепитӧмаясӧн», мый эз кокньӧд налысь олӧмсӧ) век вӧліны прамӧй йӧзӧн да Рӧдиналӧн патриотъясӧн. «Гӧрд специалист» Губкин аслас олӧм чӧжӧн эз восьт ни ӧти месторождение. Кӧть сылӧн велӧдӧмӧ кутчысьысьяс сійӧс лыддьӧны Мӧд Бакуса (Поволжьеса) да Рытыввыв Сибирса месторождениеяс восьтысьӧн, но Губкин эз вӧв найӧс первой восьтысьӧн. А «вредитель» Н. Н. Тихонович 1930 воын медводдза жӧ скважинаӧн Чибьюын восьтіс нефтьлысь месторождение, кӧні сулалӧ ӧні Ухта кар. «Вредитель» И. Н. Стрижов 1932 воын восьтіс Ярегаса месторождение, «вредительяс» А. А. Аносов да Б. Р. Компанец восьтісны газлысь месторождение Седъёльын. Н. Н. Тихонович пуктіс Тиманскӧй геологиялы подув, сетіс миян крайлысь первой своднӧй геологическӧй карта. Найӧ уджалісны эз полӧм вӧсна, а профессиональнӧй сӧвесть серти, сьӧлӧм тшӧктӧм серти.

Но выль промыслъяс сӧмын стрӧитчисны на. Тыдовтчис, мый Чибьюса месторождениеыс абу озыр да зэв сложнӧй, Ярегаса нефтьыс — сьӧкыд да нюдз. Му пытшкысь сійӧс перйынысӧ вӧлі сьӧкыд. Сьӧкыдлунъясыс вӧліны и Мӧд Бакуса выль месторождениеясын. Воча кывйыс вӧлі ясыд: бара вредительяс. Сідзкӧ, найӧ и лагерьясын оз сетчыны, надзмӧдӧны озырлунъяс корсян удж, разі-пели пылльӧны вынъяс да сьӧм...

1936 во помасигӧн Чибью посёлокӧ локтіс ГУЛАГ-ысь комиссия, кодӧн юрнуӧдіс Н. И. Шацкий. Комиссияас пырисны Кергазнефтьысь том главнӧй геолог Г. П. Ованесов, геофизик Перьков, геолого - минералогическӧй наукаясса доктор Н. А. Кудрявцев.

Комиссиялӧн явӧ нин вӧлі водзвыв дасьтӧма решение: лагерса веськӧдлысьяс (Я. М. Мороз, Ю. К. Максимович) да геологъяс (Н. Н Тихонович, А. А. Аносов, И. Н. Стрижов) занимайтчисны вредительствоӧн, вынъяссӧ да сьӧмсӧ пыллисны регион пасьтала.

Татшӧм решениекӧд эз сӧгласитчы комиссияса сӧмын ӧти член — Н. А. Кудрявцев. Сійӧ висьталіс ассьыс торъя мӧвп: геологъяс уджалісны правильнӧя. Дерт, сійӧ гӧгӧрвоис, мыйӧ вермас вайӧдны сэтшӧм вына ведомстволӧн, кыдзи ГУЛАГ-лӧн, комиссиялы паныд сувтӧм. Но сійӧ вӧлі веськыдӧн, эз вудж ассьыс кывсӧ. Тырвыйӧ эскана, мый сылӧн смел да авторитетнӧй кывйыс и спаситіс Ухтаса геологъясӧс.

1938 во помасигӧн «лагерь дінӧ прикрепитӧм» геологъяслӧн помасис 10 вося срокыс. Уналы на лыдысь везитіс: эз содтыны правоясысь лишитан срок да лэдзисны. Бӧр Москваын овмӧдчисны Н. Н. Тихонович да И. Н. Стрижов. Професcоръяс-«вредительяс» уна во ещӧ велӧдісны столицаса вузъясын.

А. ГАЛКИН.

УХТАРКА ШОР ДОРЫН...

Этшаӧн нин кодъяс тӧдӧны, а, гашкӧ, и некод нин оз тӧд сійӧс, мый вӧчсьыліс 1937—1938 воясӧ Ухтаркаын — Ухта юӧ усян шор дорын.

Ыджыд террорлӧн воясыс казньяслӧн гыясӧн мунісны и ГУЛАГ-са лагерьяс кузя. Ухтпечлагын уджаліс комиссия, кытчӧ пырлісны НКВД-лӧн специальнӧй отделысь сотрудник Кашкетин, ГУЛАГ-лӧн особӧй отделысь начальник Григорошин да III отделса начальник Чучелов. На дорӧ колӧ содтыны овсӧ ещӧ ӧти палачлысь — Цесарскийлысь, кодi мыйӧнкӧ вӧлі мыжмӧма Москваын да ассьыс мыжсӧ вештыны ыстӧмаӧсь татчӧ, Войвылӧ.

Тайӧ неморттъясыслысь нимъяссӧ ёрӧма заключённӧйясӧн. Миян пӧвстысь быдӧн сэки узьнысӧ водлывліс ӧти мӧвпӧн: босьтасны али оз босьтны тэнӧ войнас? А луннас зэкъяс ӧта-мӧдлы юӧртлісны на йылысь, кодъясӧс босьтісны. Сэсся лагерлӧн дзиръя дорӧ кутісны ӧшӧдны казнитӧмъяслысь списокъяс. Тайӧ списокъясысь ме аддзи овъяссӧ ставныслысь, кодъяскӧд ӧти делӧ кузя Вайгач вылысь ӧтлаын локті этапӧн Чибьюӧ.

Ме ногӧн, «Ухтарка» кывсӧ заключённӧйяс гораасӧ некор эз шуълыны, кӧть ми тӧдім, мый кӧнкӧ Чибью дорын эм йӧзӧс бырӧдан торъя лагерь, кӧні мыжтӧм йӧзсӧ виисны тысячаясӧн. Медсясӧ казнитісны политическӧй статьяяс кузя судитӧмъясӧс. Сэні пӧгибнитіс и И. Н. Акулов, кодкӧд ме уджавлі Ярегаын. Ӧтчыд луннас Акуловӧс чукӧстісны оперуполномоченнӧйлӧн кабинетӧ. И сэксянь ме сэсся эг нин аддзыв сійӧс.

Иван Николаевич Акуловлӧн страшнӧя кулӧм йылысь ме тӧдмалі пӧшти кызь во мысти казнитӧм бӧрас. Аддзыси ме «Войвожнефтегазразведка» трестысь производственнӧй отделса начальник А. А. Шаповаловкӧд. Сійӧ вӧвлӧм комкор, служитіс Блюхерлӧн юрнуӧдӧм улын. Шаповаловӧс вӧлі судитӧма 10 во кежлӧ. Бӧрыннас реабилитируйтӧма, бӧр босьтӧма партияӧ. Меным, сыкӧд ӧткодь курыд шог тӧдысьлы, сійӧ и висьталіс, мый сэки эз позь висьтавлыны некодлы.

— Ӧти войӧ менӧ босьтісны да нуисны Ухтаркаӧ, кӧні и аддзыси Акуловкӧд, — казьтывліс Алексей Андреевич Шаповалов. — Олім ӧти баракын. Барак ӧшиньяссӧ ставнас вевттьӧма кӧрт кӧзырёкъясӧн, ӧдзӧсъяссӧ эжӧма кыз кӧрт листъясӧн да ортсысяньыс крепыда тасалӧма. Куим лун сэні олім Акуловкӧд, быд лун вайӧдлісны выль йӧзӧс. А кор чукӧрмим морт кыксё али унджык, локтісны кутшӧмкӧ чинъяс да кутісны сортируйтны. Кызь кымын зэкӧс, на лыдын и менӧ, вуджӧдісны мӧд баракӧ, а Иван Николаевич сэтчӧ колис.

Войнас ми, торйӧдӧмъяс, садьмим зыкысь. Ӧшиньяс вылын кӧзырёкъяс пыр пӧжарлӧн югӧрыс век жӧ тыдалыштіс. Кылім горзӧм, лыйсьӧм... Куим лун миянӧс йӧртӧмӧн видзисны, а сэсся ортсӧ вӧтлісны. Барак местаын, кытчӧ кольлісны Акулов да мукӧдъяс, вӧлі пӧим да шом. Миянлы тшӧктісны разӧдны-гудйыны сотчӧминсӧ, перъявны шомӧдз сотчӧм шойяс да новлыны найӧс неылын кодйӧм траншелӧ. Уджалім овчарка понъяса стрелочникъяслӧн кытшын. Миянӧс дугдывтӧг тэрмӧдлісны: ӧдйӧджык, ӧдйӧджык... Шойяссӧ траншеяӧ гуалӧм бӧрын тайӧ гусӧ тшӧктісны шыльӧдны. Сэсся бара йӧртісны баракӧ. Ми виччысим ассьыным ӧчередь. Но некымын лун мысти друг ставнымӧс миянӧс нуӧдісны Ухтаркаысь. Таӧдз тшӧктісны быдӧнлы кырымасьны, мый ми некор некодлы ог висьталӧй танi аддзылӧмтор йылысь. Вӧлӧмкӧ, тайӧ кадӧ арестуйтӧмаӧсь нин Кашкетинӧс, Григорошинӧс да мукӧд палачӧс. Тадзи ми ловъяӧсь колим.

Ухтарка йылысь мӧд висьт ме кывлі 1965 воын Вуктылын. Случайнӧ аддзыси рабочӧйкӧд, кодi войдӧр служитлӧма вохровецӧн Ухтпечлаглӧн системаын. Кашкетин дырйи вӧлӧма Ухтарка вылын. Код юраӧн сійӧ тётькӧдчис:

— Тайӧ делӧыс миянлы оз инмы. Ставнас Ухтаркаын командуйтіс кутшӧмкӧ чекист. Ми сӧмын вышка вылын сулалім. Чекистлӧн веськӧдлӧм улын вӧліны тӧдтӧм йӧз.

Сэк Ухтаркаын быд вой казнитісны. Луннас заключённӧйяс кодйисны аслыныс гуяс, а войнас найӧс лыйлісны... Ӧти войӧ спецуполномоченнӧйяс игналісны баракӧ сёысь унджык заключённӧйӧс, бараксӧ кисьталісны соляркаӧн да ӧзтісны. Кор сійӧ ыпнитіс, заключённӧйяс кутшӧмкӧ сюръяӧн, тыдалӧ, нар пыкӧдӧн, жугӧдісны барак ӧдзӧссӧ. Но бысь петысь йӧзсӧ пулемётысь шырисны чекистлӧн зонъясыс.

Историк Р. Медведев гижӧ, мый сы бӧрын, кор Кашкетин да сылӧн комиссияыс вӧчисны тшӧктӧм лёкторсӧ, лыйлісны и асьнысӧ палачьясӧс.

Ухтарка бырӧдӧма-вуштӧма му вылысь. Но сійӧ колис йӧз паметьын.

Г. КОСТИН.

* * *

Ӧти лагпунктса веськӧдлысьяслы тшӧктісны тысяча мында зэкӧс вуджӧдны мӧд, ылі лагпунктӧ. Гражданин-начальникъясыд ыджыд опытаӧсь — некымын тысяча зэкысь ӧти сюрстӧ бӧрйисны медся жебъясӧс, омӧльтчӧмъорӧмаясӧс. Бур паськӧмсӧ зэкъяс вылысь пӧрччӧдісны: мед пӧ выль местаын мӧд начальник, колӧкӧ, бурджыка пасьтӧдас, «ассьыным» мыйла сетны?! А нуӧдныcӧ колӧ уджавтӧм лунӧ. А вӧлі чишкалан кӧдзыд, актируйтӧм лун. Чукӧртісны йӧзсӧ, кыдзи позьӧ топыдджыка йӧршитісны машина кузовъясӧ да мӧдӧдісны этапӧн.

Машинаясыс мунісны стрӧитан кӧрт туй пӧлӧн нюжӧдӧм лежнёвка кузя. Джын туяс вотӧдз на этапыс сувтіс. Водзын мунысь машинаыс туй лежнёвкасьыс кежис да сибдіс. Перйысигӧн моторыс пӧдіс-сувтіс. Колоннаыс йӧрмис куим метр джуджда насыпь вылын, кӧні эз вермы бергӧдчыны ни ӧти автомашина. Кузовъясын пукалысь йӧз кутісны кынмыны, конвой сетіс команда: ставлы лэччыны машинаяс вылысь. Кодкӧ босьтчис пестыны бипур, но пескыс эз вӧв. Гӧгӧрыс быдмис сӧмын ляпкыдик кустарник, да и лымйыс вӧлі коскӧдз. Кутісны чашйыны да сотны машиналӧн бортъясысь пӧвъяс... Ещӧ ёнджыка кӧдздӧдіс, а колонна вӧрзьӧдчытӧг суаліс. Медбӧрын конвойса начальник сетіс команда матысса лагпунктӧдз мунны подӧн. И заключённӧйяс мӧдӧдчисны. Мый дыра кӧ мунісны, но регыд дзикӧдз усисны эбӧсысь, вошис полӧм да веськодьӧсь лонсны олӧм дінӧ. Конвоиръяслӧн горзӧм вылӧ да тодмышкалӧм вылӧ видзӧдтӧг, заключённӧйяс кутісны водавны джуджыд лымйӧ, медым шойччыштны. Эбӧстӧм йӧз пыр жӧ унмовсисны. Дженьыд ыж ку пасьяс вылӧ тулупасьӧм конвоиръяс ёрччиг-пиньясигтыр да чужъялӧмӧн зілисны сувтӧдны водӧм заключённӧйясӧс. Но регыд водӧмъясыс — медбӧръя унмӧн унмовсьӧмъясыс — лонны унаӧн, зэв унаӧн.

Колис некымын час. Майшасисны лагпунктса веськӧдлысьяс, кодъяс виччысисны тайӧ этапыслысь воӧм. Сэсянь воисны машинаяс йӧрмӧм этапыслы воча. Ловйӧн кольӧм заключённӧйяссӧ пуксьӧдалісны машинаясӧ да нуисны водзӧ. Лежнёвка вылысь вӧлі аддзӧма 714 шой, кодъясӧс штабельясӧн тэчисны кӧрт туй насыпь бокӧ, а сэсся гуалісны. И ставыс.

714 пӧгибнитӧм морт! Кодӧс мыждыны таысь? Лоӧмтор местаас воліс Москваысь ГУЛАГ-са представитель Фирин. Но кутшӧм расследование йылысь сёрни вермис лоны? Кыскыны кыв кутӧмӧ НКВД-ын ӧтлаын служитысьясӧс? А йӧз... Ӧд тайӧ сӧмын 714 зэк. На пыдди НКВД татчӧ мӧдӧдас колана мында выль морта материал — тысячаяс, сё тысячаяс. И на пӧвстӧ веськаласны Финскӧй фронт вылын участвуйтысьяс. Ӧд колӧ код вылӧ кӧ мыжсӧ вештыны финскӧй кампания дырйи сямтӧг веськӧдлӧмысь.

К. ГУРСКИЙ,
вӧвлӧм узник.

Ялта кар.

ЛАГЕРСА ГИППОКРАТЪЯС

Войнаӧдзса нелямынӧд воын Харьковын ме помалі фельдшерскӧй техникум. Уджавнысӧ ыстісны Войвылӧ, веськалі Канин-Нос посёлокӧ. Лагернӧй лазаретыс меститчис керъясысь лӧсавтӧм стенъяса куим баракын. Пытшкӧсас — коз лапйӧн вольсалӧм наръяс. Вольпасьяс ни белльӧ эз вӧв. Первойысьсӧ пыри да весьӧпӧри. Землянкаын куйліс кыксё морт. Санитар шуӧ: «Ӧні колӧ тӧдмавны, кодi на пӧвстысь ловъя, кодi кулӧма. Босьтӧй висьӧмлысь историяяссӧ да чуксалӧй овнас. Шыасяс кӧ — нянь пайка сылы, чӧв олӧ кӧ — нянь пайкасӧ висьӧмлӧн историяыскӧд тшӧтш бокӧ вештӧй». Тӧрыт вӧлӧма кыксё висьысь, войнас кызь морт кулӧма. Но кыдзи тӧдмавны, кодi ловъя тайӧ кулӧмъяс пӧвстас?

Кодкӧ вӧзйис лӧсьӧдны аслыссикас пас. Пӧвтор либӧ картон вылӧ кутім гижавны овсӧ висьысьяслысь. Лазаретӧ водтӧдігӧн тайӧ пассӧ кӧртавлім кокас. Тадзи заводитчис менам ас кежся уджӧй.

Бӧрынджык пу керкаясын пытшкӧссӧ кутім лӧсьӧдны больничаяс ногӧн, а ветымынӧд воас заводитчигӧн стрӧитісны больничнӧй комплекс, медводдзаӧс Печора карын.

Миянын уджалісны заключённӧй нывбабаяс. Найӧ лыддисны, мый налы везитіс — танi кокниджык вӧрын либӧ кӧрт туй вылын серти. Кымынкӧ нывбаба вӧлі Донбассысь пуксьӧдӧм инженеръяслӧн гӧтыръяс. Помнита Варвара Яковлевна Кузьмичеваӧс, кодлӧн верӧсыс, кажитчӧ, вӧлӧма Японияын посолӧн. 1947 воын вӧля вылӧ петіс Светлана Тухачевская — лыйлӧм маршаллӧн нылыс. Тюрьмаӧ пуксьӧдігӧн сылы вӧлӧма 16 арӧс. Бур йӧз сійӧс дзебасны психбольничаӧ. Сэні сійӧ отсасис санитаркаяслы да сэсянь и мездысис.

А врач-судитӧмъяс? Найӧ вӧліны сӧветскӧй медицинаын нималысь йӧз, учёнӧйяс. Со кӧть академик Лев Александрович Зильберг — мир пасьтала тӧдса микробиолог да иммунолог. Профессор Григорий Михайлович Данишевский вӧлі курортология кузя да врачьяслысь усовершенствуйтан институт котыртысьӧн да гервойя директорӧн. Печора карса важджык олысьяс сійӧс тӧдӧны, кыдзи зэв бур врачӧс да сьӧлӧм сетысь мортӧс.

Ӧтчыд, война кадӧ на, меным мойвиис ветлыны командировкаӧ Москваӧ. Данишевский гижис нылыслы письмӧ да корис нуны. Вои ме тайӧ письмӧнас столицалӧн 1-ӧй Мещанскӧй улича вывса колана керкаӧ. Звӧнитi. Ӧдзӧссӧ восьтіс Григорий Михайловичлӧн нылыс, квартираас пыртӧдӧм бӧрын юаліс, эз-ӧ аддзыв кодкӧ менӧ? Сэсся корис менӧ: «Аски волӧй. Миян ордын лоас семьялӧн друг, ті сылы висьталанныд папа йылысь». Локті ме мӧд лунас, видзӧда — генеральскӧй формаа военнӧй. Тӧдмасим: Григорий Михайловичлӧн друг — Гӧрд Армияса главнӧй хирург Николай Нилович Бурденко. Юасьӧ менсьым Данишевский йылысь: «Кыдзи сійӧ олӧ? Ыджыд-ӧ уджоныс? Кутшӧм сылӧн комнатаыс?» Тыдалӧ, дзик нинӧм оз тӧд да оз гӧгӧрво. А ме чайті, мый челядь сяманас коркӧ сӧмын ӧтнам вӧвлі.

Лагерысь петӧм бӧрас Григорий Михайлович дзик пыр жӧ эськӧ вермис мунны Москваӧ, но сійӧ виччысис, кор лэдзасны гӧтырсӧ, кодӧс вӧлі пуксьӧдӧма «народлӧн врагкӧд йитӧдысь». Дас во пукалӧм бӧрын сійӧ петіс ёна висьысь мортӧн...

М. КОМЛЕВА.

Печора кар.

ПИСЬМӦЯСЫСЬ

Аттьӧ «Мемориал» обществолы миянлысь бур ним бергӧдӧмысь.

Чужи ме лагерын, бытшласьысь сутуга сайын 1941 воын. Кымынкӧ во сайын ме эськӧ та йылысь некодлы эг на лысьт висьтавны. Тайӧ вӧлі менам страшнӧй гусяторйӧн. А ӧні та йылысь, мый менӧ мучитіс уна воясъ, висьтала яндысьтӧг. Ӧд челядьӧс лагерын чужтӧм — сталинизмлӧн преступление жӧ. Сэтшӧм челядьыс верстяммигӧн лыддисны асьнысӧ удзӧдӧмаӧн, мучитчисны.

Л. ВЕСЕЛОВА,
уна челядя мам.

Сосногорск кар.

* * *

Миянӧс, литовецъясӧс, ыстісны Коми АССР-са Троицко-Печорскӧй районӧ вӧр пӧрӧдны. А кутшӧм нӧ ми уджалысьяс? 14—16 арӧса челядь да старикъяс. Няньсӧ лун кежлӧ сетлісны 700 грамм, тӧлысь кежлӧ сетлісны 1,5 килограмм зӧр шыдӧс, 700 грамм сакар да 1,5 килограмм чери.

Удж вылысь локтӧм бӧрын колӧ вӧлі гуавны найӧс, кодъяс кулісны луннас. Гуавлім гортъястӧг, гуас лыс лап вольсалӧмӧн да лыс лапӧн жӧ вевттьӧмӧн. Кыдзкӧ пӧрӧдӧм пуӧн кувтӧдзыс лямӧдіс ӧти нывкаӧс, сэки ми бӧрдім эг сӧмын сійӧс жаляддза, но и мый миянӧс эз лямӧд. Сійӧс шуисны Елена Сталюнитеӧн. Сылӧн мамыс шогысла йӧймис.

Менӧ реабилитируйтісны. Вильнюсысь, республикалӧн пытшкӧсса делӧяс кузя Министерствоысь, босьтi документ, мый ме абу мыжа.

ЧЕРНЯВСКАЯ
Аша Пранасовна.

Сосногорск кар.

(Водзӧ лоӧ на).

Александра Михайловна Чаланова — кукань видзысь, арендатор. Зільӧмырсьӧ «Усть-Куломскӧй» совхозлӧн шӧр усадьбаын. Дерт, сылӧн уджыс абу выя нянь сёйӧм кодь. И кымӧсыд вазьывлӧ, и ки-сойыд мудзысла лётмунлӧ. Но та дінӧ том нывбаба велалӧма нин, уджыс муссӧ оз зырт. Майшасьӧ сӧмын сы вӧсна, мый посни нылукъяссӧ — Вероникаӧс да Надеждаӧс ковмӧ сьӧрсьыс кукань гидас босьтлывны. Ӧд воштыны найӧс некытчӧ — сиктса ясли-садйын налы местаыс эз сюр.

Дерт, бур, кор челядьыд ичӧтсянь тӧдмасьӧны сиктса олӧмнас, скӧт дорӧ муслун чужӧ и. Гашкӧ, коркӧ мамсӧ вежасны. Но век жӧ бурджык, кор зонпосни ичӧт дырйиыс кадсӧ коллялӧ ас коддьӧмыскӧд ӧтлаын — ясли-садйын.

Пасъям татшӧмтор. Казявлім: уна пӧлӧс контораын мырсьысь мамъяслысь челядьсӧ пыр меститӧма. А «сьӧд» удж нырысьяслӧн быдтасъясыслы, тшӧтш шыбитчылiс синмӧ, мукӧддырйи местаыс оз сюр.

Д. НАПАЛКОВЛӦН снимок вылын: А. Чаланова нылукъясыскӧд воӧ фермаысь.

КЫДЗИ УДЖАВСЬӦ НЫВБАБАЛЫ

Кыдзи юӧртӧны Статистикалӧн республиканскӧй управлениесянь, Коми АССР-са народнӧй овмӧсын ӧні уджалӧ 311,6 тысяча нывбаба. Мӧд ногӧн кӧ, джын рабочӧйыс да служащӧйыс — аньяс. Бӧръя дас воӧ уджавны вермысь нывбаба лыдыс содіс 17,2 тысяча либӧ 5 процент вылӧ. Сэк жӧ уджавны вермысь став йӧз пӧвстас нывбабаяслӧн пайыс чиніс 45,4-сянь 44,6 процентӧдз.

Кызвыннас аньяс зільӧны здравоохранениеын, торговляын, общественнӧй питание предприятиеясын, народнӧй образованиелӧн, государственнӧй страхованиелӧн да кредитнӧй организацияясын.

1989 воын вӧлі артыштӧма, мый промышленностьын, строительствоын, транспортын, связьын, торговляын, общественнӧй питаниеын, коммунальнӧй овмӧсын, геологияын, йӧзӧс бытӧвӧя да материально-техническӧя могмӧдан предприятиеясын да организацияясын 50,8 тысяча нывбаба (60 процентыс) вӧчӧ кипом удж.

Совхозъясын 62,8 процент нывбабаыс ассьыс уджсӧ вӧчӧ некутшӧм механизмтӧг.

Пасъям, мый мужичӧйяслысь уджсӧ механизируйтӧма ёнджыка. Весиг видз-му овмӧсын. Сэні машина-механизмтӧг зільысь мужичӧйыс 51,6 процент.

Нывбабаяс весиг скӧт начкӧны минпрозаглӧн предприятиеясын тайӧс вӧчӧ 33 ань.

Ӧти кывйӧн, унатор на ковмас, медым кокньӧдны нывбабаясӧс.

● ПОДӦН ВАЖАС

Сьӧкыд воясӧ

Налог чукӧртысь агентлӧн казьтылӧм

Нелямынӧд вояс помын ӧти рытӧ кежи узьны Печорскӧй районса Дiкост грездӧ. Сэні оліс мамлӧн чой, Ӧгаш тьӧт. Кӧдзыд чизыр тӧвсьыс вӧлӧс сувтӧді лэбулӧ. Кайи джуджыд кильчӧ вылӧ. Весиг понъяс эз кывны тайӧ неыджыд грездас. Ӧгаш тьӧт пукаліс карасина би дорын да мыйкӧ кыис. Менӧ аддзӧм бӧрын заводитіс самӧвар пузьӧдны. Чай юигмоз юалі, мый нӧ мися Аннаыд оз тыдав? Анна, медiчӧт нылыс, кодлы вӧлі дас квайт арӧс, мунӧма вӧр участокӧ кер лэдзны.

Тайӧ грездас вӧлі «Шеп» колхоз, видзлісны дас кык мӧс, кымынкӧ вӧв да сё кымын ыж. Война воясӧ тшыгла да висьӧм вӧсна скӧтыс кулӧма. Председательсӧ, неграмотнӧй пӧрысь мортӧс, пуксьӧдӧмаӧсь тюрьмаӧ. Та бӧрын колхозыс эз ло. Йӧзыс мунісны уджавны матысса вӧр лэдзан участокъясӧ. Со и Анна Залазнӧй юбердса вӧр посёлокӧ мунӧма, кӧні олісны Одесскӧй областьысь вӧтлӧм немецъяс. Уджаліс да мамсӧ вердіс. Дiкост грездын весиг лавкаыс эз вӧв.

Лампа би дорын пукалігӧн видзӧді Мишӧлӧн да Степан дядьлӧн фотографияяс вылӧ. Бара важыс ловзис син водзын. Войнаӧдз, кор мамкӧд волім гӧститны Иван лун кежлӧ грездас, менӧ чуймӧдіс татчӧс мича да гажа местаыс. Грездӧдзыс вотӧдз нӧрыс, кысянь юыс шыбитчӧ веськыдвылӧ да артмӧдӧ эзв ыджыд ді. Коластiыс визувтӧ ю вожыс. Места сертиыс и пуктылӧмаӧсь грездыслы Дiкост нимсӧ. Нӧрыссӧ пӧйдитӧм бӧрын воссис мойдын кодь мичлун. Шыльыд важ ласта ньывкӧса кайис грездӧдзыс, кӧні тыдаліс некымын керка да ю вож берег дорас сы мында кымын жӧ пывсян. Грездсяньыс ластаыс кыпӧдчис джуджыд керӧса вӧрӧдз.

Праздник лунад Степан дядьлӧн семьяыс шойччис. Гӧра-кӧдза вӧлі помалӧма. А страда эз на заводитчы. Писӧ, коді вӧлі куим арӧсӧн меысь ыджыдджык, мыйлакӧ шуисны эз Степан Мишӧӧн, а Ӧгаш Мишӧӧн. Збыль вылас туша-рожанас ставнас вӧлі батьыс кодь. Сэтшӧм жӧ сьӧд юрсиа, лӧз синъяса, гӧгрӧс чужӧма, латшкӧсiник топыд тушаа. Сійӧс ыстiсны кулӧмъяс видзӧдлыны. Сыкӧд и ме вӧзйыси. Сійӧ кадас колхозлы сетлiсны чери кыян план. Кор Мишӧ ичӧт на вӧлі, Степан дядь ӧтнас кыйсис. А начальнӧй школа помалӧм бӧрын Мишӧ локис батьыслы отсасьысьӧн.

Кулӧмъяссӧ вӧлі вӧйтӧма юсайса ыджыд тыӧ. Тувсов ванас пыравлысь сиг да мукӧд бурджык чери кыйӧма нин вӧлі. Ӧні ми мездім кулӧмъяссьыс сир, сын, ёкыш. Шедаліс и пелядь.

Тайӧ вӧлі медбӧръя шуда тулыс. Локтан воас, кор заводитчис война, медводз босьтiсны Степан дядьӧс. 1942 вося тӧлын сійӧ уси Москва дорын. Сійӧ жӧ воас босьтiсны Мишӧӧс, пӧгибнитіс Сталинград мездігӧн 1943 вося февральын. Ставыс тайӧ тӧвся рытӧ Ӧгаш тьӧт ордын пукалігӧн дум вылӧ уси.

Аскинас, чай юыштӧм бӧрын, доддялi вӧлӧс да мӧдi водзӧ. Регыд паныдасис километр кык кымын кузьта этап, кодӧс бӧрсянь и водзсянь колльӧдiсны автоматъяса войтыр да некымын пон. Тшыгысла да кӧдзыдысла гӧрбыльтчӧм тайӧ йӧзыс мунiсны ньӧжйӧник. Час кымын ковмис виччысьны туй бокас кежӧмӧн. Видзӧді шудтӧм йӧз вылӧ. Колонна помас вӧла доддьын куйліс некымын шой.

Паськыд да уна ваа Печора юӧй, тэнад джуджыд керӧса берегъяс пӧлӧн уна сюрс заключённӧй, кодъяслӧн ним ни ов абу тӧдса, аддзисны ассьыныс нэм пом.

Сійӧ воясас ми, налог чукӧртысь агентъяс, быд пӧлӧс дивӧсӧ аддзылім гӧлиник да кисcьыны заводитӧм сиктъясӧд да грездъясӧд ветлігӧн. Печора карса ӧти керка стенӧ вӧлі ыджыд зарни букваясӧн гижӧма: «УПОЛМИНЗАГ». Сійӧ вӧлі медся ыджыд кӧзяиныс, коді чукӧртіс вый, яй да мукӧд сёянтор, а сiдзжӧ гортса пемӧсъяслысь куяс. Ыджыд властя уполномоченнӧйяс кӧвъялiсны налогъяс колхозъяслы, сiдзжӧ йӧзлы, кодъяс видзисны скӧт.

Сійӧ кадас быд мӧскысь босьтлiсны 40 килограмм яй да 12,5 килограмм вый. Таысь мынтывлiсны кӧпейкаяс. Колхозъяссьыд налогтӧ примитны вӧлі кокниджык. Керкаысь керкаӧ, грездысь грездӧ ветлігӧн, кор кыским медбӧръясӧ челядя дӧваяслысь, вӧлі сьӧкыд. Менам участокӧй вӧлі Печора карсянь Еджыд Кырта посёлокӧдз. Сэтчӧ пырис 12 грезд, 3 сиктсӧвет да некымын вӧр посёлок. Тӧвнас ветлӧдлі вӧла доддьӧн, а гожӧмнас Печора кузя ичӧтик катерӧн. Сійӧ кадас Еджыд Кырта посёлокын перйисны из шом, кодӧн ломтысисны Печора кузя ветлысь пароходъяс. Из шомсӧ мӧдӧдлiсны сiдз жӧ морскӧй пароходстволы, нулісны баржаясӧн Нарьян-Марӧдз. Му пытшкын уджалысь йӧзлы вайлі разнарядка серти уна вый. Нулі сiдзжӧ вӧр лэдзысьяслы. Но медуна вый мӧдӧдлі Печора карӧ.

Сдайтнысӧ вӧлі кокни, а чукӧртны эзв сьӧкыд. Дум вылӧ уси Щугӧр грездса ӧти нывбаба.

Сы ордӧ ми воим уполминзагса агенткӧд, медым вӧчны гортса эмбурлы опись. Сы вӧсна, мый эз мынты налог. Но опись улӧ нинӧм эз сюр пачысь да лӧканьысь кындзи. Стенъяс пӧлӧн сулалісны лабичьяс да важиник пызан. Джоджас уяліс арӧса кымын дзик пасьтӧм кага. Кӧзяйкаыс миян вылӧ шогпырысь видзӧдiгмоз дзоньталіс мешӧк кодь дӧрӧм. Юалім, мыйла нӧ, Матрен тьӧт, он вешты налогтӧ. Сійӧ бӧрддзис да шуис: вештысьны нинӧмӧн, со босьтӧй пӧ кагасӧ...

Унаысь вӧвлі яндзим да ӧбиднӧ татшӧм олӧм вӧснаыс. Найӧ, кодъяс эз тӧдлыны, либӧ эз кӧсйыны тӧдны миянлысь сэкся гӧльлунсӧ, сьылӧны став мир пасьта: «Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышит человек». Колӧ эськӧ сійӧ кадся олӧм йывсьыс висьтавны талунъя том йӧзлы став збыльсӧ.

К. БАЖУКОВ.
Краснӧй Яг посёлок,
Печорскӧй р.

● СЁРНИСӦ НУӦДАМ ВОДЗӦ

МУӦЙ-ВЕРДЫСЬӦЙ...

РАДПЫРЫСЬ ЛЫДДИ А. Лютоевлысь «Ас няньӧн овлiм» гижӧд (июнь 9 лун). Мӧвпъясыс лӧсяланаӧсь. Мыйсюрӧ весиг кӧсъя содтыштны.

Ме чужлi да быдмылi Сыктыв районын. Миян Чуклӧмын няньыд век артмыліс. Сьӧкыд воясӧ весиг Нювчимсянь да мукӧд посёлоксянь волывлiсны вежласьны.

Бура вӧдитлiсны няньсӧ Ягдорын, Важ Чуклӧмын, Ужбурысьын, Ключын. Лишавлiс и сдайтны государстволы, и юклыны колхозникъяслы (войнаӧдзыс на), и кольны кӧйдыс вылӧ. А сэсся вошли ас кӧйдысыс. «Ключ» колхозса сэкся юралысь П. М. Сажина висьтавлiс:

— Тайӧ вӧлi война бӧрвас нин. Сдайтiм государстволы планысь вывтi. Кӧсйим юклыштны йӧзыслы. Но локтiс районысь нагана начальник (ӧнi сiйӧ абу нин да ог и висьтав овсӧ — А. С.), шуӧ: юклыны пӧ оз позь. Ягдорса предӧс моз пуксьӧда. Кӧйдыс пӧ тiянлы ваясны тулыснас, а ӧнi ставсӧ сдайтӧй государстволы.

Ена и бӧрдi, став йӧртӧдсӧ чышкисны да. Тадзи и быри кӧйдысным.

Квайтымынӧд - сизимдасӧд воясӧ ме унаысь вӧвлi Ленинградын: велӧдчи, ветлi курсъяс вылӧ, ВАСХНИЛ-лӧн заседаниеяс да семинаръяс вылӧ. Кывлi сёрни, мый война кадӧ йӧз тшыгъялiсны, но весиг сэк эз вӧрӧдны бур кӧйдыс. А миян Коми муса уна колхозысь став йӧртӧдсӧ война бӧрас нин роскӧн чышкылiсны. А кывзысьӧмъяссӧ дзескыдiнӧ йӧртлiсны.

Татшӧм сёрнияссӧ ме кывлi и мукӧд районын. 1951 воын Висерысь «Выль ордым» колхозса сэкся юралысь П. О. Габов петкӧдлiс колхозлысь озырлунсӧ — уна сикас кӧйдыс:

— Орчча «Ленин-гранат» колхоз (Сюзяиб) лыддьыссьӧ кӧйдыс вӧдитан овмӧсӧн, но аслыныс ӧдва тырмӧ. А ми синмӧс моз видзам быд тусь.

Сэтшӧм жӧ тӧждысьысьӧсь вӧлiны и мукӧд председательяс — А. П. Игушев, А. Е. Попов (ӧнi веськӧдлӧ «Большелугскӧй» совхозӧн). А сэкся Сторожевскӧй районысь унджык колхозыслӧн ас кӧйдысыс эз вӧв. Вайлiсны эз сӧмын лунвылысь, но и мукӧд странаысь.

Зэв бур мӧвпъяс Кербанъёль посёлокса олысь А. Лютоевлӧн. Шӧр да лунвыв областьясысь миян овмӧсъясӧ вайӧны идзас, свеклӧ да с. в. Вына кӧрымтӧ сетӧны век этшаджык. Сiдзкӧ, колӧ вӧдитны рудзӧг, ид, аньыштш, зӧр... Мыйла эськӧ быд районын не лӧсьӧдны кӧйдыс вӧдитан овмӧсъяс (бригадаяс, звеноясс).

А. Лютоев зэв тӧждысьӧмпырысь гижӧ и бур муяс вылӧ стрӧитчӧм йылысь. 1951—1962 воясын ме уджавлi Сторожевскӧй районын, совхозысь парткомса секретарӧн. Овмӧсса директор Е. П. Мишариккӧд (кувсис тавося май тӧлысьын сьӧкыда висьӧм бӧрын) ёна и тышкасим промышленнӧй предприятиеясса, весиг районса веськӧдлысьяскӧд. Район кӧ ӧткажитчас, шыӧдчасны Сыктывкарӧ. Уна бур му воши и вошӧ и мукӧд районын.

Найӧ, кодъяс ветлывлӧны Кӧрткерӧслань, аддзӧны, кыдзи стрӧитчӧны Затон сайын. Уна сё керка пӧ кыптас. Вӧр шӧрын стрӧитчӧны. А миян Сыктывкар дорын, уна райцентрын, гырысь сиктъясын став бур му вылас нин уличаяс вӧчисны. А выль муыс ок и надзӧн содӧ.

Зэв бур нянь быдмыліс Чуклӧмса Мӧдлапӧв грездын. Эновтiсны. Сiдзи жӧ, кыдзи видзьяс Егулын, Воллын. Сӧмын бӧръя ичӧтик ю кузяыс 50 гектар вӧрсялӧма. Быдмӧ сэнi эжӧр да зӧридз.

Сэнi, кӧнi веськӧдлысьясыс тӧждысьысьӧсь, бур му-виддзыд и ӧнi содӧ. Сiйӧ жӧ Висер вожын. Оз надейтчыны дядьӧ вылӧ. Вот и эм налӧн вына кӧрымыд. И скӧтыдлӧн йӧлыд содӧ.

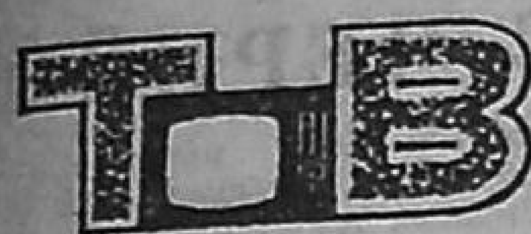
Автор дивитӧ ӧткымын веськӧдлысьӧс, кодъяс сӧмын ыстысьӧны, мый миян войвыв оз лӧсяв лунвывса культураяс вӧдитӧм вылӧ. Да, вӧвлi кад, кор мырдӧн тшӧктылiсны вӧдитны кукуруза. Но ӧд кадыс вежсис. Думайтӧмӧн кӧ ставсӧ вӧчан, и миян муяс вылын позьӧ быдтыны сюлысь, шобдiлысь, аньыштшлысь, зӧрлысь бур урожай.

Гижӧдысла оз ёна лӧсяв, но А. Лютоев шыӧдчӧ Г. А. Юшков дорӧ корӧмӧн — мед пӧ «Коми котыр» шыӧдчас республикаса правительство дорӧ да корас бӧр сетны юяслы, сиктъяслы, грездъяслы важ коми нимъяссӧ. Абу жӧ ичӧт сёрни.

Сизимдасӧд воясӧ Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум котыртлiс вель ыджыд комиссия. Быд район кузя видлалiм сиктъяслысь нимъяс комиӧн и рочӧн. Ена и вензим. Унаторйын ӧти кывйӧ сiдзи и эг вовй. Кӧсйисны лэдзны справочник. Комиссияса членъяслысь пӧ овъяссӧ книгаас пасъям. Эг жӧ сӧгласитчӧй. Сэсся Президиум ставсӧ босьтiс ас вылас да справочниктӧ лэдзис. Но кыдзи? Меньсым чужан сиктӧс нимтӧмаӧсь Чухлэмӧн, Лӧзым — Лэзымӧн. Сiдзи пӧ колӧ быдлаын гижны. Нэмӧн ог гиж Лӧзымтӧ Лэзымӧн. Кодлы колӧ татшӧм путьтӧм справочникыд?!

Бергӧдчылам А. Лютоевлӧн гижӧд дiнӧ. Комияс Вишера ютӧ нэмсӧ шулiсны Висерӧн, Нившераӧс — Одыбӧн да с. в. Ме лыддя колана лэдзны неыджыд справочник, кытчӧ эськӧ мед вӧлi пасъялӧма коми сиктъяссӧ рочӧн и комиӧн. Позьӧ тайӧс вӧчны и газетын. А вежны нимъяссӧ сиктса Сӧветъяслысь — зэв ӧд дона сувтас тайӧ. Делӧыс абу сӧмын печать да вывеска вежӧмын. Мыйта документ ковмас вежны. Коми сикт мед колас комиӧн.

А. САЖИН.

ИЮНЬ 18 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 1 серия.
9.45 — Футбол. Бельгия—Уругвай.

* * *

12.30 — Кад.

* * *

16.45 — ТСН.
17.00 — Челядьлӧн час.
18.00 — Кад.
18.30 — «Остановись, мгновенье».
19.00 — Ми да экономика.
19.50 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 2 серия.
21.00 — Кад.
21.40 — Реклама, юӧртӧм, объявление.
21.45 — Актуальнӧй интервью.
21.55 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.15 — Маяковский йылысь.
22.35 — Верстьӧяслы мультфильм.
22.45 — Футбол. Камерун — СССР.
01.00 — ТСН.
01.15 — Футбол. Аргентина — Румыния.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — Футбол. Лунвыв Корея — Испания.
9.15 — Док. фильм.
9.45 — «Примите телеграмму в долг». Челядьлы фильм.
11.00 — Туркменскӧй ССР-са народнӧй артистка М. Фараджаева.

* * *

19.05 — МИР МИЯН ГӦГӦР.
19.15 — ВЫЛЬТОРЪЯС.
19.25 — Ю. ФУЧИК ТӦРЫТ ДА ТАЛУН.
19.40 — РЕСПУБЛИКАЛӦН ПАНОРАМА.
20.00 — Бур вой, челядь.
20.15 — ВЫЛЬЛУН — СЬӦКЫД ЛУН.
21.15 — СТРАХУЙТЧӦМЫН ВЫЛЬТОР.
21.25 — Концерт.
21.40 — «Нос». Худ. фильм.
23.15 — Реклама, юӧртӧм, объявление.

ИЮНЬ 19 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 2 серия.
9.35 — Мультфильм.
9.55 — Россияса партконференция. Восьтӧм. Помасьӧм бӧрас — Футбол. Камерун — СССР.
12.30 — Кад.
13.00 — Реклама, юӧртӧм, объявление.

* * *

16.45 — ТСН.
17.00 — Мультфильм.
17.10 — Док. фильм.
18.00 — Кад.
18.30 — Туй вывті ветлан правилӧяс.
19.00 — Выступайтӧ Великӧй Отечественнӧй войнаса ветеранъяслӧн хор.
19.45 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 3 серия.
21.00 — Кад.
21.40 — Актуальнӧй интервью.
21.50 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.15 — Москва — Брюссель пос.
22.45 — Футбол. Италия—Чехо-Словакия.
01.00 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — Футбол. Аргентина — Румыния.
9.15 — Туй вывті ветлан правилӧяс.
9.20 — Роч сьыланкывъяс да романсъяс.
9.55 — Россияса партконференция восьтӧм.

* * *

17.20 — СЕРНИТАМ КОМИӦН.
17.50 — ВЫЛЬТОРЪЯС.
18.00 — Кад.
18.30 — РЕСПУБЛИКАЛӦН ПАНОРАМА.
18.45 — Футбол, ФРГ — Колумбия.
21.00 — Бур вой, челядь.
21.15 — Россияса партконференция.

ИЮНЬ 20 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм.
9.45 — Футбол. Австрия—США.

* * *

12.30 — Кад.

* * *

16.45 — ТСН.
17.00 — Челядьлӧн час.
18.00 — Кад.
18.30 — Морт да закон.
19.45 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 4 серия.
21.00 — Кад.
21.40 — Реклама, юӧртӧм, объявление.
21.45 — Актуальнӧй интервью.
21.55 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.15 — «Мюзиклъяс, мюзиклъяс».
22.45 — Футбол. Бразилия — Шотландия.
01.00 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — Футбол. Югославия — ОАЭ.
9.15 — Док. фильм.
9.45 — «Мы—хлопцы живучие». Челядьлы фильм.
11.00 — Футбол. Италия — Чехо-Словакия.
17.50 — ВЫЛЬТОРЪЯС.
18.00 — Кад.
18.30 — ДОНА-Ӧ КАРТУПЕЛЬ?
19.05 — МУ ДА ЙӦЗ.
19.45 — РЕСПУБЛИКАЛӦН ПАНОРАМА.
20.00 — Бур вой, челядь.
20.15 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
21.00 — Россияса партконференция.

ИЮНЬ 21 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 4 серия.
9.45 — Футбол. Бразилия — Шотландия.
10.45 — Реклама, юӧртӧм, объявление.

* * *

12.30 — Кад.

* * *

16.30 — ТСН.
16.45 — Научнӧй вестник.
17.30 — «50×50».
18.00 — Кад.
18.30 — «50×50».
19.35 — Мультфильм.
19.45 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 5 серия.
21.00 — Кад.
21.40 — Актуальнӧй интервью.
21.50 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.10 — «Венаын тулыс. И. Штраус».
22.45 — Футбол. Ирландия — Голландия.
01.00 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — Футбол. Швеция—Коста-Рика.
9.15 — Челядьлы зверпиян йылысь.
9.45 — «Долгая память». Челядьлы фильм. 1 серия.

* * *

18.00 — ВЫЛЬТОРЪЯС.
18.10 — Мультфильмъяс.
18.30 — РЕСПУБЛИКАЛӦН ПАНОРАМА.
18.45 — Футбол. Бельгия—Испания.
21.00 — Бур вой, челядь.
21.15 — Россияса партконференция.

ИЮНЬ 22 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 5 серия.
9.45 — Футбол. Англия—Египет.

* * *

12.30 — Кад.

* * *

16.45 — ТСН.
17.00 — Вермысьяс.
18.00 — Кад.
18.30 — Мультфильм.
18.45 — Док. фильм.
19.30 — «Эн вунӧд сьыланкыв».
19.50 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 6 серия.
21.00 — Кад.
21.40 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.00 «Мый! Кӧн! Кор!»
22.45 — «Взгляд».
00.30 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — Футбол. Лунвыв Корея — Уругвай.
9.15 — Мультфильм.
9.45 — «Долгая память». Челядьлы фильм. 2 серия.
10.50 — Футбол. Ирландия — Голландия.

* * *

18.40 — ВЫЛЬТОРЪЯС.
18.50 — ТАЙӦ КОЛӦ ЛОВЪЯЯСЛЫ.
19.15 — РЫТЪЯ АДДЗЫСЬЛӦМЪЯС.
20.00 — Бур вой, челядь.
20.15 — ВЕЖОН ЧАС ДЖЫНЯӦН.
20.45 — Миян наследие.
21.30 — «Чужой». Худ. фильм.
22.40 — «Танец героя». Спектакль.

ИЮНЬ 23 ЛУН
I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минут.
8.30 — «Мам, бать да ме».
9.00 — «Ворс, гудӧк».
9.30 — «Война». 6 серияа худ. фильм. 6 серия.
10.40 — «Бурда моден» вӧзйӧ...
11.10 — Партнёр.
11.40 — «Стоп-кадр».
12.40 — Н. Губенколӧн фильмъяс. «Пришел солдат с фронта».
14.10 — Писатель Сергей Залыгин.
14.55 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
15.40 — Политика йылысь сёрни.
16.40 — «Верстьӧяс — челядьлы».
18.00 — Международнӧй панорама.
18.45 — Футбол.
21.00 — Кад.
21.40 — КВН-90.
23.40 — Вой шӧрӧдз да сы бӧрын.
01.25 — ТСН.

II ПРОГРАММА

8.00 — Асъя гимнастика.
8.15 — «Карусель». Худ. фильм.
9.25 — «Крик». Док. фильм.
9.55 — Реклама, юӧртӧм, объявление.
10.00 — Баскетбол кузя США-са чемпионат.
11.00 — «Ёртасьӧм».
14.30 — «Сӧветскӧй Россия».
17.00 — М. Литвяковлӧн док. фильмъяс.
18.00 — Н. Коляда. «Корабль дураков». Трагикомическӧй притча.
19.30 — ЧОЛӦМАЛАМ.
20.00 — Бур вой, челядь.
20.15 — «ГӦГРӦС ПЫЗАН».
21.00 — Кад.
21.40 — Дженьыдик худ. фильмъяс.
22.45 — Футбол.
01.00 — «Ревю за шесть крон». Худ. фильм.

ИЮНЬ 24 ЛУН
I ПРОГРАММА

8.00 — Спорт ставлы.
8.15 — Ритмическӧй гимнастика.
8.45 — «Спортлото».
9.00 — Водз асывсянь.
10.00 — Отечестволы служба вылын.
11.00 — Асъя гажӧдчан программа.
11.30 — «Вокруг света».
12.30 — Здоровье.
13.15 — Педагогика ставлы.
14.45 — Йӧктӧ «Иво Лола Рибар» ансамбль.
15.20 — Мультфильм.
15.30 — Сиктса час.
16.45 — Вӧскресенньӧса кинозал. Мультфильм. «Чертик под лобовым стеклом». Худ. фильм.
18.45 — Футбол.
21.00 — Кад.
21.40 — Вӧскресенньӧса нравственнӧй проповедь.
21.55 — П. И. Чайковский нима IX международнӧй конкурс.
22.15 — П. И. Чайковскийлӧн романсъяс.
22.45 — Футбол.

II ПРОГРАММА

8.00 — Сувт зарядка вылӧ.
8.15 — Футбол.
10.15 — «Судьба человека». Худ. фильм.
11.50 — «Реформа» фонд.
12.35 — Роч сёрни.
13.05 — «Сьылысь Россия».
14.30 — «Сӧветскӧй Россия».
17.00 — Планета.
18.00 — Док. фильм.
19.00 — ВОДЗӦ ЛОӦ НА... Перерывын [20.00] — Бур вой, челядь.
20.45 — ЧОЛӦМАЛАМ.
21.00 — Кад.
21.40 — «Солнце светит всем». Худ. фильм.

КОЙМӦД КАНАЛ

ВЫЛЬЛУН, ИЮНЬ 18 ЛУН
19.30 — «Итоги». Док. фильм.
20.00 — «Садко». Худ. фильм.
21.30 — Дженьыдик концерт.
21.40 — «Он хуже меня». Кинокомедия.

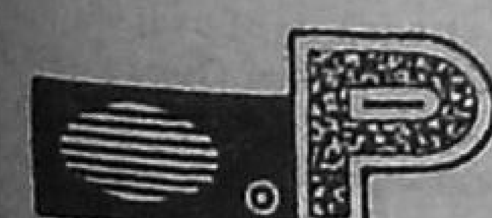
ВОТОРНИК, ИЮНЬ 19 ЛУН
19.30 — Роч народнӧй мойдъяс.
20.15 — Милиция юӧртӧ...
20.20 — «Сталин и другие». Док. фильм.
21.40 — «Одна ошибка». Худ. фильм. 1 серия. (Индия).

СЕРЕДА, ИЮНЬ 20 ЛУН
19.30 — «Маршал Блюхер. Портрет на фоне эпохи». Док. фильм.
20.40 — «Танцы на крыше». Музыкальнӧй фильм.
21.55 — «Одна ошибка». Худ. фильм. 2 серия. (Индия).

ЧЕТВЕРГ, ИЮНЬ 21 ЛУН
19.30 — «Соловей». Худ. фильм.
20.50 — Концерт.
21.40 — «Шогун». Худ. фильм.

ПЕКНИЧА, ИЮНЬ 22 ЛУН
19.30 — «Будет ли коммунизм!» Док. фильм.
20.40 — Концерт.
21.40 — «Рокки-I». Худ. фильм.

СУБӦТА, ИЮНЬ 23 ЛУН
19.30 — «День откровения». Док. фильм.
20.30 — Музыкальнӧй фильм.
22.05 — «Рокки-II». Худ. фильм.

Радио- да телепередачаяслӧн программа — 6.55-сянь быд лун вӧскресенньӧысь кындзи.

Газетъясъы обзор — 8.25-сянь быд лун выльлунысь кындзи.

Объявление, реклама — 6.57-сянь да 8.40-сянь быд лун, 13.57-сянь быд лун субӧтаысь да вӧскресенньӧысь кындзи.

Поводдя йылысь юӧртӧм — 6.15-сянь да 8.25-сянь быд лун, 13.55-сянь, 18.10-сянь, 18.39-сянь быд лун субӧтаысь да вӧскресенньӧысь кындзи.

ВЫЛЬЛУН, ИЮНЬ 18 ЛУН
6.15 — Выльторъяс.
6.30 — КПСС XXVIII съезд водзвылын. КПСС Воркутинскӧй горкомса секретарь В. П. Юдкинлӧн интервью.
8.25 — Реклама, объявление.
18.00 — Бӧрья юӧръяс.
18.10 — Ворсӧ искусствояслӧн Сыктывкарса училищеысь камернӧй оркестр.
18.30 — Бӧрья юӧръяс.

ВОТОРНИК, ИЮНЬ 19 ЛУН
6.30 — Бур асыв.
8.35 — Сьылӧ «Соседушка» ансамбль.
18.00 — Бӧрья юӧръяс.
18.10 — «Чушканзі» — радиоын.
18.30 — Бӧрья юӧръяс.

СЕРЕДА, ИЮНЬ 20 ЛУН
6.15 — Выльторъяс.
6.30 — КПСС XXVIII съезда делегатъяс.
8.35 — Чайковскийлӧн романсъяс.
18.00 — Информационно-музыкальнӧй программа.

ЧЕТВЕРГ, ИЮНЬ 21 ЛУН
6.15 — Выльторъяс.
6.30 — «Лоас-ӧ Коминын уджтӧмалӧм!»
8.35 — Сьылӧ республиканскӧй филармонияса солистка Н. Игнатова.
12.30 — Тіянлы — скӧт видзысьяс.
18.00 — Бӧрья юӧръяс.
18.10 — «Некор кувлытӧм легенда». 1 передача.
18.30 — Бӧрья юӧръяс.
18.40 — «Войвыв кодзув» журнал июньын.

ПЕКНИЧА, ИЮНЬ 22 ЛУН
6.15 — Выльторъяс.
6.30 — «Праздникъястӧм олӧм». Милицияӧн быд лунъя удж йылысь.
7.15 — «И удж, и шойччӧм». Кыдзи коллялӧны гожӧмсӧ Сыктывкарса 1 номера школа-интернатысь челядь.
8.35 — Самодеятельнӧй композиторъяслӧн сьыланкывъяс.
18.00 — Информационно-музыкальнӧй программа.

СУБӦТА, ИЮНЬ 23 ЛУН
6.15 — Выльторъяс.
6.30 — «Съездӧдз да сы бӧрын». Передачаын участвуйтӧны шахтёръяслӧн I всесоюзнӧй съездса Воркутаысь делегатъяс.
8.35 — Мир вежон чӧжӧн.

ВӦСКРЕСЕННЬӦ, ИЮНЬ 24 ЛУН
7.30 — Вӧсьса сёрни.
8.35 — Вунӧдтӧм мелодияяс.
11.20 — Концерт.

АСКИ — МЕДИЦИНАСА УДЖАЛЫСЬЛӦН ЛУН

Венера Николаевна Латышева кызь сайӧ во веськӧдлӧ челядьлӧн республиканскӧй больничаын отделениеӧн; тайысь ӧтдор, Коми АССР-са здравоохранение министерствоын лоӧ главнӧй нештатнӧй детскӧй отоларингологӧн. Сійӧ сетӧ ыджыд отсӧг республикаысь каръясса да районъясса врачьяслы. 1983 восянь высшӧй квалификацияа врач. Наградитӧма Коми АССР-ысь Верховнӧй Сӧветса Президиумлӧн да Министръяс Сӧветлӧн Почётнӧй грамотаясӧн, 1980 восянь Коми АССР-са заслуженнӧй врач.

СНИМОК ВЫЛЫН: В. Н. Латышева.

БОЛЬНИЧАЛЫ — СЁ ВО

КОЛЬӦМ ЛУНЪЯСӦ Усть-Куломса олысьяс пасйисны сиктса больнича восьтӧмсянь сё во тырӧм. Райцентрса культура керкаын рыт вылӧ волісны и найӧ, кодъяс уджалӧны больничаын ӧні, и ветеранъяс. Медицинскӧй работникъяс петкӧдлісны гажа концерт. Мӧд лунас чукӧртчыліс асланым коллектив. Вӧлі вӧчӧма стенд, коді петкӧдлӧ больничалысь историясӧ, висьталӧ нималана йӧз йылысь. Праздник кости бура. И окота тӧдмӧдны лыддьысьысьясӧс больничалӧн историяӧн, кодлӧн подув вылын лои районнӧй больнича.

1870 воӧ Усть-Сысольскӧй уездын вӧлі сӧмын ӧти больнича да куим приёмнӧй покой. Тайӧ Визингаын, Нощульын да Кулӧмдінын. 1889 воын земство шуис восьтны куим врачебнӧй участокын больнича. Сы лыдӧ веськаліс и Кулӧмдін сикт. Выль больнича вӧлі ӧнія стоматологическӧй поликлиника местаын. Первой заведующӧйӧн вӧлӧма доктор Рождественский (жаль, но сы йылысь пӧшти нинӧм ог тӧдӧй).

К. Н. Кремский 1904 воӧ помаліс Вологдаса земскӧй фельдшерскӧй школа да уджаліс Немдінын. 1909 воӧ вуджӧдісны Кулӧмдінӧ. Эм земскӧй управлениеӧ шыӧдчӧм. Константин Николаевич корӧ кык вежонся отпуск. Брюшнӧй тиф паськалӧм вӧсна отпускас абу вӧлӧма кык во. 1919 воӧ ачыс мунас корсьны сёян-юан висьысьяслы да аслыс Ульяноса манастырӧ. Но таысь земскӧй начальство сылы сетӧма выговор.

Г. А. Елькин, крестьянинлӧн пи, вӧлі военнӧй фельдшерӧн, участвуйтіс русско-японскӧй войнаын. Больничаын сійӧ уджаліс 1929 восянь да йӧзӧс бурдӧдіс 42 во.

А. И. Мишарин Коми АССР-ын медводдзаяс лыдын лои врачӧн, помаліс Московскӧй университет. Алексей Иванович Социалистическӧй Удж вывса Герой. Коми АССР-ысь заслуженнӧй врач. Куим во сійӧ уджаліс Усть-Куломын.

Ветеранъяс пыр на казьтылӧны бур кывйӧн главнӧй врач А. Д. Зубӧс. Сійӧ вӧлі стрӧг морт, но справедливӧй. 1941 воӧ босьтісны фронт вылӧ. Война бӧрас дыр на письмӧасис аслас ёртъясыскӧд. Позьӧ водзӧ лыддьӧдлыны найӧс, кодъяс пыр тӧждысисны йӧзлӧн дзоньвидзалун вӧсна.

100 во ыджыд кад. И он вермы ӧтколявны важсӧ ӧніякӧд. Од олӧмыс мунӧ водзӧ. Больнича ёна паськаліс. Ӧні танi уджалӧ 148 врач да шӧр медицинскӧй работник. 1941 воӧ вӧлі стрӧитӧма больничалысь выль здание. Ӧні сэні хирургическӧй да терапевтическӧй отделениеяс. Кӧть и лои содтӧд кыпӧдӧма терапевтическӧй корпус, но дзескыд. Больничаын 195 койка (пӧшти 20 пӧв унджык 100 во сайын серти). 1.000 морт вылӧ воӧ 103,6 койка (Коми АССР-лӧн сиктса районъясын 89,9). Сетсьӧ висьысьяслы терапевтическӧй, гинекологическӧй да мукӧд пӧлӧс отсӧг.

Юбилей кежлӧ министерство торйӧдіс кык эндоскопическӧй аппарат, кодъяслӧн доныс 8 тысяча шайт. Таво миянлы колӧ лӧсьӧдны реанимационнӧй палата. Августсянь кутас уджавны детскӧй невропатолог.

Медся главнӧй озырлуныс миян — йӧз. Районын куим Коми АССР-са заслуженнӧй врач. Тайӧ Н. В. Турьева, А. Д. Игнатов, З. В. Мещерякова, здравоохранениеса 24 отличник. 25 воысь дырджык уджалӧны фтизиатр Н. В. Турьева, главнӧй медсестра Е. И. Битнер, фельдшеръяс Э. М. Чаланова да Г. И. Ульнырова, медсестраяс З. Н. Гусева, Э. П. Агиева, А. И. Кочанова да мукӧд.

Н. ВЛАСОВ,
районнӧй больничаса главнӧй врач.

АС ЧЕРИӦН

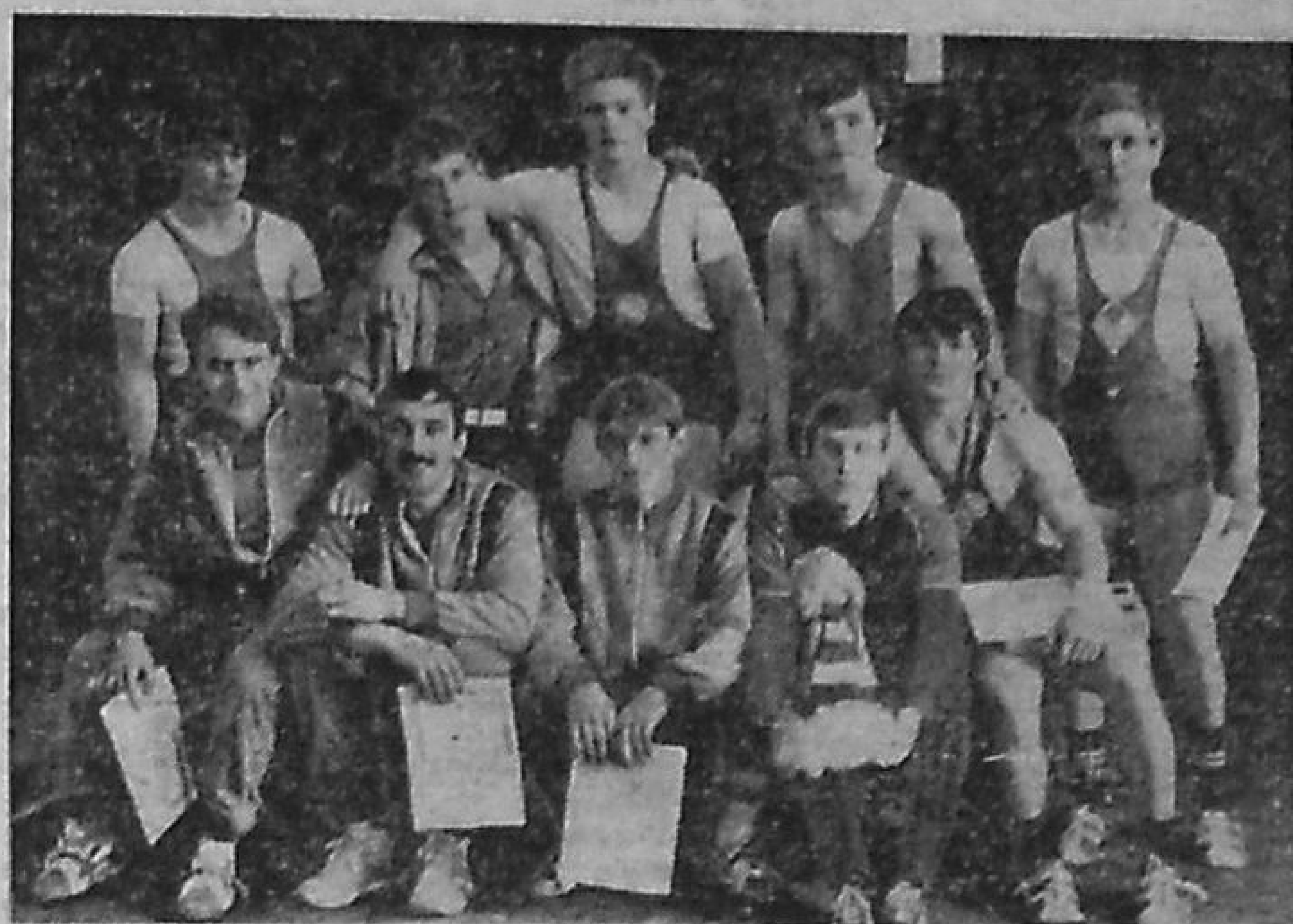
Медводдзаысь вӧралысьяслӧн да чери кыйысьяслӧн республиканскӧй общество лӧсьӧдіс бригадаяс, кодъяс кыйдӧссӧ кутасны сдайтны сиктса магазинъясӧ да общепитлӧн предприятиеясӧ. Вузасьысь организацияяскӧд вӧчисны договоръяс Кӧрткерӧсскӧй, Усть-Вымскӧй да Сыктывдинскӧй районъясса чери кыйысьяс. Лӧсьӧдчӧны тадзи уджавны и Ижемскӧй да Усть-Цилемскӧй районъясын.

— Миян кыйсьысьяс, — висьталӧ вӧралысьяслӧн да чери кыйысьяслӧн республиканскӧй обществоса председатель К. А. Балыгин, — вермасны вердны чериӧн Коми муын олысь став йӧзсӧ. Но та могысь колӧ миянлы донтӧмджык транспорт.

Делӧыс сыын, мый транспорт, а стӧчджыка кӧ, вертолёт, абу быдӧнлы зеп сертиыс. Сідз, ӧти часысь колӧ мынтыны 300 шайт. Гашкӧ, чери кыйысьяслы донсӧ позьӧ кыдзкӧ чинтыштны? Ме думысь, та йылысь колӧ мӧвпыштлыны. Сёрниыс ӧд сы йылысь, медым республикаса олысьясӧс вердны ас чериӧн.

А. ТАРАБУКИН.

СПОРТ

СЫКТЫВКАР. Максаковкаын вӧлі тяжёлӧй атлетика кузя международнӧй турнир, кодӧс сиӧма спортивнӧй журналист В. П. Шарковлӧн паметьлы. Польшаысь, Коми АССР-ысь да Архангельскӧй областьысь воліс 36 спортсмен.

Двоеборьеын вермисны Сыктывкарса атлетъяс О. Плахин, И. Шишкин, И. Булышев, Н. Жаков, Воркутаысь В. Яшенко, М. Гончарук, Архангельскысь И. Ровчаков, Ю. Щеколдин, М. Сахаров, Польшаысь И. Шнайдер.

Иван Шишкин (сьӧктаыс 60 килограммӧдз) йӧткыштӧмӧн шедӧдіс Коми АССР-са выль рекорд — 107,5 килограмм.

В. КИЧИГИН.

В. ЯЧМЕНЕВЛӦН снимокъяс вылын: ордйысьӧмъясса призёръяс; И. Шишкин.

Редактор
А. В. УЛЬЯНОВ.

КӦНІ ШОЙЧЧЫНЫ?

Налы, кодъяс ээ на мӧвпыштлыны, кӧні кӧсйӧны колльӧдны гожся отпусксӧ, бать-мамлы челядьыскӧд «ТЭС» кооператив вӧзйӧ путёвкаяс:

Крым — Алушта, 15 лун — июнь 24, август 23 да 28, сентябрь 7 да 12 лунъяссянь;

Севастополь, 15 лун — июль 17, август 16 да 31 лунъяссянь;

Феодосия, 20 лун — июнь 24, август 23 лунъяссянь;

Азовскӧй море — Бердянск, 15 лун — июль 11 да 27, август 12 да 28 лунъяссянь;

Кавказлӧн черноморскӧй берег да Краснодарскӧй край — Гудаута, 20 лун — июль 6, август 17, сентябрь 7 лунъяссянь;

Анапа, 20 лун — сентябрь 19 лунсянь.

Шойччысьяс кутасны овны частнӧй керкаясын, коді кӧсъяс, сылы лоӧ судзӧдӧма авиабилет. Путёвкаяслӧн доныс (локтан-мунан билетъястӧг) 169—240 шайт.

Минск, 5 лун — июнь 25, август 27, сентябрь 17 лунъяссянь. Путёвкалӧн доныс 207 шайт (ӧтарӧ-мӧдарӧ самолётӧ билетъясӧн).

Эмӧсь сідзжӧ путёвкаяс Краснодарскӧй крайса турбазаясӧ.

Шыӧдчыны татшӧм адрес кузя: 167000, Сыктывкар, Первомайскӧй улича, 85, заказъяслӧн бюро. Телефон 2-76-71. Субӧтаысь да вӧскресеньӧысь ӧтдор позьӧ шыӧдчыны быд лун 9-сянь 18 часӧдз. Пажын кад 14-сянь 15 часӧдз.

Котралӧй рытнас

Йӧзӧс, кодъяс асывнас котралӧмӧн кӧсйӧны мынтӧдчыны инфарктысь, тыдалӧ, чуймӧдасны Японияын йӧзӧдӧм даннӧйяс, кодъяс петкӧдлӧны, мый котравны колӧ сӧмын рытнас, а асывнас котралӧмӧн, мӧдарӧ, позьӧ воны инфарктӧдз.

Татшӧм кывкӧртӧд вӧчис «Киорин» институтысь доцент Дзюн'Ити Хаяси, коді некымын во тӧдмаліс, кыдзи тӧдчӧны татшӧм физическӧй упражнениеясыс мортлӧн организм вылӧ. Сійӧ вӧчис асылын и рытын котралысьяслӧн вирлы да кудзлы анализъяс. Тыдовтчис, мый асывнас котралысьяслӧн вир сукмӧмыс содӧ шӧркодя 6 процент вылӧ. Рытнас котралысьяслӧн мӧдарӧ — тромбоцитъяслӧн лыдыс чинӧ 20 процент вылӧ. Та вӧсна озджык сукмы вирыс сӧнъясын.

А. ВАРЛАМОВ.
(ТАСС).

ПОВОДДЯ

Республикаса гидрометеоцентр юӧртӧ, мый июнь 17—18 лунъясӧ уналаын оз зэр. Тӧв кутас вежласьны. Войнас температура 11—16, луннас 23—28, войвылын кӧнсюрӧ войнас 5—10, луннас 15—20 градус.

Июнь 16 лунӧ Сыктывкарын корсюрӧ зэрас-гымалас. Температура 22—24 градус.

Газет петӧ вторникын, четвергын и субӧтаын. Миянлы гижны: 167610, Сыктывкар, Карл Маркс нима улича, 229. Печать керка, «Югыд туй» газет редакция.

ТЕЛЕФОНЪЯС: приёмнӧй — 2-01-16; редактор — 2-15-19; редакторӧс вежысь — 2-15-57; ответственнӧй секретарь — 2-15-93, отв. секретарӧс вежысь — 2-55-22. ОТДЕЛЪЯС: партийнӧй олӧм да пропаганда — 2-57-19; видз-му овмӧс — 2-36-49; промышленность, строительство да транспорт — 2-27-61; культура — 2-50-57; выльторъяс — 2-27-38; письмӧяс — 2-46-36; машиннӧй бюро — 2-12-22; выпускающӧй — 2-34-32; корректорскӧй — 2-23-41; фотолаборатория — 2-14-17. Усть-Куломын асланым корреспондент — 94-8-68.

Газет печатайтӧма Коми республиканскӧй полиграфическӧй производственнӧй объединениелӧн — головнӧй предприятиеын. Сыктывкар, Первомайскӧй улича, 70 номера керка.

Заказ № 5554

Индекс 52042

Ц02579